

Alstahaug
kommune

Byromstrategi

for Sandnessjøen sentrum

Høringsutkast

20.10.2020

Prosessen bak dette dokumentet:

Utkast til byromstrategien er utarbeidet av Alstahaug kommune, plansektor. Prosjektleder har vært Lene Carlsen
Arbeidsgruppen: Ungdomsråd, Sandnessjøen Event, Eldrerådet, Folkehelsekoordinator Ingunn Stemland.

Styringsgruppen er kommunens planutvalg.

Innspill og råd er hentet fra avdelinger i kommunen, studenter fra UIS, SLA Arkitekter as, og innbyggere i kommunen.

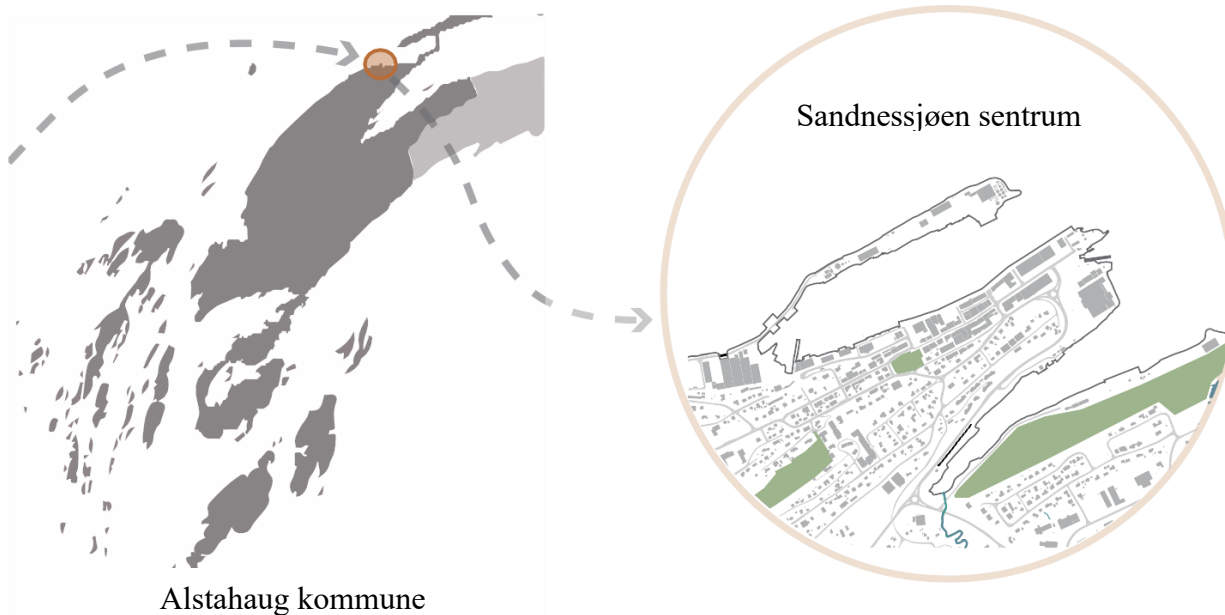
www.alstahaug.kommune.no/byutvikling

www.cityplanneronline.com/alstahaug/byromisandnessjoen

Innholdsfortegnelse

BAKGRUNN	4
FORMÅLET MED BYROMSTRATEGIEN	4
HVORFOR BYROM OG BYROMSNETTVERK	5
PROSESS	8
BYROM I SENTRUM I DAG	11
BYROMSTYPER	11
BYROMSNETTVERK OG FORBINDELSER	12
UTFORDRINGER OG POTENSIAL	14
VISJON OG STRATEGIER	31
#1 Kvalitet	32
#2 Aktiv medvirkning	33
#3 Målrettet innsats	35
HANDLINGSPLAN	36
PRIORITERING AV BYROM	36
8 UTVALGTE BYROM	38
ØKONOMISK OVERSIKT	58

BAKGRUNN

FORMÅLET MED BYROMSTRATEGIEN

I kommuneplanens samfunnsdel står det at Sandnessjøen sentrum skal utvikles til et levende og attraktivt regionalt sentrum. Det skal være gode og inkluderende møteplasser for alle.

Med dette dokumentet ønsker vi å bidra til at byrom settes fokus på og at vi gjennom arbeidet kan få et nettverk av byrom som fremmer en bærekraftig byutvikling. Byromstrategiens formål er å gi prioriteringer for kommunens egne prosjekter og gi retningslinjer for fremtidige planer og utbygginger. Et godt og fungerende nettverk med attraktive byrom er et felles ansvar og godt samarbeid er en viktig del av strategien.

Hverdagens byrom

«Hverdagen er sommer, vinter, høst og vår. Det er sol og regn. Det er støvler og sandaler. Det er mandag og lørdag. Det er sykkel på vei til jobben. Det er trygg vei til skolen for førsteklasingene, det er turen til nærbutikken. Det er skolegården, butikken, handlegata, kjøpesenteret og arbeidsplassen. Det er benken på gatehjørnet, fortauskaféen og bussholdeplassen. Det er parken, hundremeterskogen, fuglekvisteret og badeplassen. Det er morgenkaffen på hjørnet, lekeplassen klokka sju søndag morgen og fotballøkk. Det er akebakken og den lille skøytebanen og skisporet i parken. Det er kveldsturen med bikkja og syttendemaifeiring. Der vi går, sykler, lever og møtes. Det er hverdagens byrom»

(KMD, 2016,s.2)

HVORFOR BYROM OG BYROMSNETTVERK

Viktige møteplasser

Gjennom historien helt siden de tidlige markeds plassene og torgene ble til og frem til i dag, har byrommene spilt en viktig rolle i byene og tettstedene våre. Byrommene er viktige møteplasser og arenaer for fellesskapet. Byrommene har tradisjonelt en viktig demokratisk rolle, ved at de skaper rom for handel, meningsytring og kulturutveksling.

Byrom - er alle offentlig tilgjengelige uterom som gater, plasser, parker og grøntområder. Byrom er definert som uterom avgrenset av bygg eller andre naturlige fysiske avgrensninger. Byrom brukes uavhengig av hvordan det brukes eller er blitt brukt.

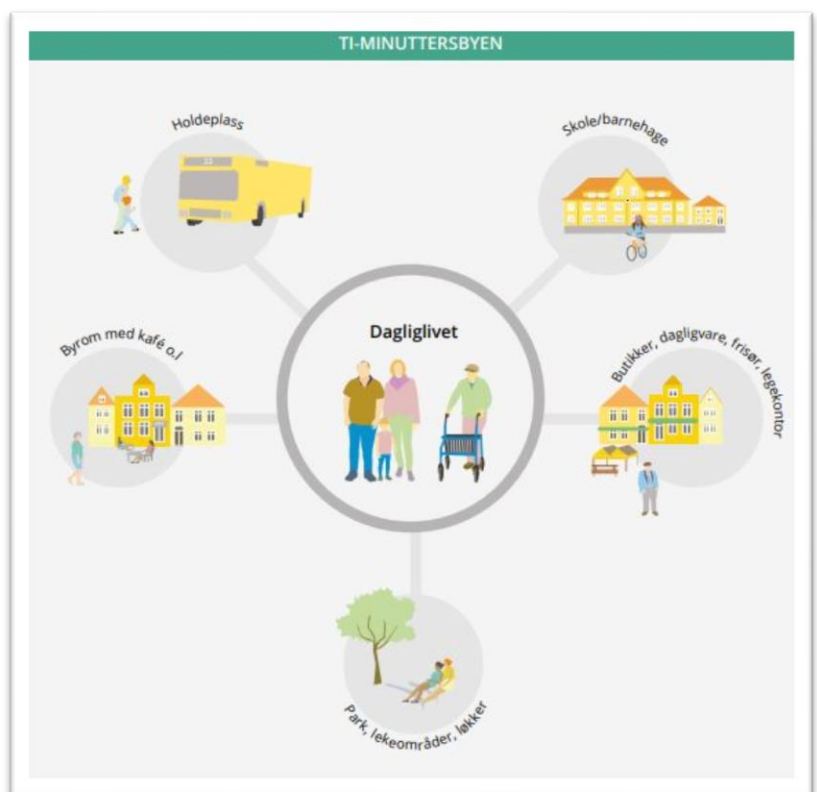
Byromsnettverk - er infrastrukturen av byrom med gang- /sykkelforbindelser som kobler dem sammen. Dette er viktige forbindelser folk benytter til og fra sine målpunkt i hverdagen, til fots og på sykkel. Målpunkter er de viktigste stedene folk oppholder seg på eller oppsøker i hverdagen, for eksempel bolig, skole, arbeid, barnehage, butikker, offentlige og private virksomheter og attraksjoner. (KMD, 2016)

Gode byrom= Mer byliv= Bedre by

Når vi velger hvor vi vil bo og oppholde oss har vi stadig flere krav og er mer selektive. I kampen om å tiltrekke seg nye innbyggere, arbeidskraft og arbeidsplasser er attraktivitet derfor blitt et viktig konkurransefortrinn. Vi ønsker oss trygge og trivelige hverdagsomgivelser, samtidig som stedet også skal være spennende og by på arenaer for aktivitet og opplevelse.

Økt byliv henger sammen med god tilrettelegging for gående og syklende og at viktige byrom og møteplasser knyttes sammen med folks daglige ferdsel i byen.

Det handler om den gode miksen av tilbud som ligger i gangavstand fra hverandre. Dette prinsippet kalles ti-minuttersbyen eller nærhetsbyen. (KMD, 2016)

Byrommene styrker byøkonomien

Økt opphold i sentrum og økt trivsel medfører økt omsetning for kultur- og næringsliv, som igjen er grunnlaget for investering i ytterligere utvidelse av det kommersielle, kulturelle og rekreative tilbudet i sentrum (Gehl, 2014). Regionsenteret Sandnessjøen har unike karaktertrekk som gode byrom kan være med på å forsterke og gi økt byliv. Byen er heldig som har kjøpesenter samt kulturhuset Kulturbadet liggende sentralt. Dette er viktige attraksjoner å ha i sentrum med tanke på at våre handelsvaner endres og vi blir mer og mer digitale. Vi er opptatt av fellesskap og opplevelser – også når vi handler. Da er våre valg for å oppsøke et sted interessante, og det er her et steds attraktivitet spiller en vesentlig rolle.

Byrom formidler historie og kulturarv

Alle byrom har en fysisk form, men de har også et sett av minner, historier og fortellinger. Disse fellesrommene har et potensiale for å formidle historien til Sandnessjøen og Alstahaug kommune. Historiske kvaliteter er viktige i utviklingen av et areal fordi de sikrer en variasjon i byen som kan gi unike opplevelser, tilhørighet og identitet.

Kvalitet i byrom gjør byen attraktiv

Attraktivitet er blitt stadig viktigere når folk bestemmer hvor de skal bosette seg. Det handler om å utnytte de kvalitetene som Sandnessjøen sentrum allerede har, utsikt, terrengforskjeller, nærheten til sjø osv. Kvalitet handler også om å bruke varige og vakre materialer som tåler å eldes over tid, og som er robuste og passer til hvert enkelt byrom.

Fremmer bedre folkehelse

Offentlige byrom skal være brukbare for alle befolkningsgrupper. Gode byrom og møteplasser fremmer økt fysisk og sosial aktivitet og er viktige for det sosiale livet. Dette kan igjen gi positive virkningen som bedre folkehelse, motvirke ensomhet, bedre oppvekstvilkår, større trygghet og gjøre hverdagen rett og slett morsommere.

Byrom for bedre klima og miljø

Med klimaendringen er det nasjonale krav til bedre klimatilpasning i byer og tettsteder. Byrom og god sikring av bynaturen er viktig for å ruste byen mot fremtidige klimaendringer, og minimere forurensning i luft, vann og jord. Det er også viktig for å sikre økologiske verdier, og bidra til å legge til rette for dyre- og plantelivet også i sentrum.

Ved å gjøre det mer attraktivt å gå eller sykle vil man kunne bidra til å få ned biltrafikken og samtidig skape en levbar by med friskere innbyggere.

FNs bærekraftsmål

Arbeid med byrom vil også bidra til å nå FNs bærekraftsmål 11: «Gjøre byer og bosettinger inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige».

KMDs idehåndbok er et godt verktøy for å nå delmål 11.7; «Innen 2030 sørge for allmenn tilgang til trygge, inkluderende og lett tilgjengelige grøntområder og offentlige rom, særlig for kvinner, barn og eldre samt personer med nedsatt funksjonsevne.»

Mål 11: Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige

Byrom i sentrum

PROSESS

Byromseminar

Byrommene som det er fokusert på i denne byromstrategien er basert på resultatet av byromseminaret som Nordland fylkeskommune holdt i 2016, der Alstahaug kommune var vertskommune. Temaet var, *hva innebærer det for en by som Sandnessjøen å være et regionsenter?* Byromseminaret bestod av en fagdag og en workshopdag ledet av Gehl arkitekter.

En forutsetning for at byer kan ta rollen som regionsenter, er god dialog mellom planmyndigheter, næringsliv og innbyggere på tvers av kommunegrensene. *Leva Urban Design* presenterte metoder for involvering og understreket viktigheten av at utvikling aldri stopper og at det er forholdet mellom formelle og åpne og inkluderende prosesser det bør jobbes med. Rapporten fra dette seminaret synliggjør flere av utfordringene og mulighetene som regionsenteret har til å skape gode møteplasser/byrom. Byromseminaret hadde bred deltakelse, fra Alstahaug kommune, omkringliggende kommuner, barnerepresentant, representant fra ungdomsråd og elderråd. Det ble gjennomført en god prosess der det ble identifisert de områder der det er potensiale for attraktive byrom.

På workshopdagen ble Gehl sin metodikk, de 12 kvalitetskriteriene, brukt til å se på Sandnessjøen. Deltagerne gikk ut og observerte hva byen har og hva den mangler. Gruppene valgte seg ut et godt, et dårlig og et «midt i mellom» byrom med potensiale. Byrommet med potensiale ble sett nærmere på – og fremtidig visjon ble beskrevet med bilder og ord.

Rapporten kan ses her:

https://www.nfk.no/byromseminar-nordland/f/p35/i944bed83-9f8e-40aa-96fd-a075c85808cd/20161121_rapport_workshop_sandnessjoen_gehl_a4.pdf

Spesielt forskjønnelse av sjøsiden, som er inngangsport til byen, ble fremhevet som viktige byrom. Mange av gruppene valgte seg tverrgatene ned mot sjø som sitt byrom med potensiale.

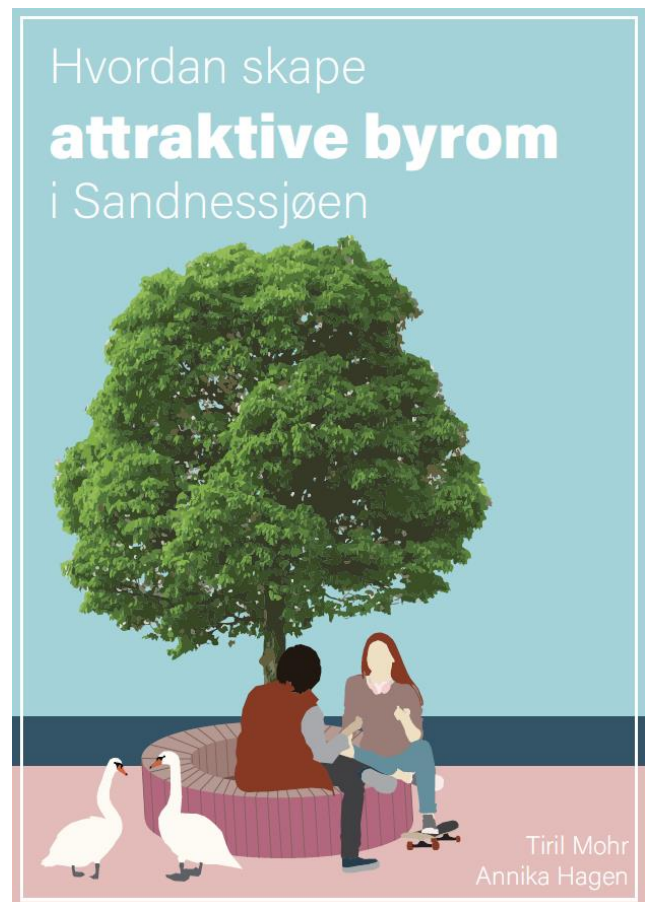

Steds- og byromsanalyse

Stedsanalyse og byromsanalyse er gjennomført våren 2020 av byplanleggingsstudenter fra Universitetet i Stavanger. Bacheloroppgaven med tittelen - *Hvordan skape attraktive byrom i Sandnessjøen* - har på bakgrunn av byromseminaret, medvirkning fra innbyggere, innspill fra kommunen og egne observasjoner gitt kommunen en god belysning av styrker og utfordringer til hvert enkelt byrom.

Det er i oppgaven vist to designforslag for byrommene Parken/Torget og Richard Withs gate.

Illustrasjoner og funn fra oppgaven er benyttet i utarbeidelse av strategien.

Medvirkning og dialog

Arbeidet med byromstrategien startet høsten 2019 og samme høsten tok kommunen i bruk det digitale innspillsverktøyet Cityplanneronline. Dette er et verktøy som ble brukt for å inkludere innbyggere i planleggingsprosessen.

Basert på det som kommer frem i innspillene i Cityplanneronline, virker det som at deltakerne ønsker et rikere folkeliv i Sandnessjøen sentrum. Utover dette inneholder mange av innspillene forslag til konkrete tiltak som kan iverksettes for å oppnå dette. Ordskyen viser temaene som gikk igjen i resultatene fra innspillsverktøyet.

En stor del av innspillene er knyttet til manglende leke- og aktivitetstilbudet i byrommene i sentrumskjernen. Det er høy etterspørsel på flere lek-, trening- og aktivitets- apparater spesielt i områdene i og rundt Parken. I tillegg til møbler som inviterer til opphold.

Etablering av en moderne havnepromenade er også et tema som går igjen. Ellers er det et ønske om generelt økt kvalitet, gjennom vedlikehold og fornying av fasader, og større fokus på utforming gjennom møblering, belegning, beplantning og belysning. Det er også flere innspill som peker på bruk av farger som virkemiddel for å øke stedets visuelle kvaliteter og bruk. Trafikksikkerheten er et annet viktig tema som ble tatt opp, da med særlig fokus på sikkerheten til fotgjengere og syklende. (Mohr, Hagen, 2020)

Ungdomsrådet og eldrerådet har hatt møte med idemyldring og gitt kommentarer til arbeidet. Kommunen hadde også stand på Ungdomskonferansen i 2019, innspill herfra er registrert i cityplanneronline.

Barnetråkkregistreringer med fokus på sentrum vil bli gjennomført senere enn opprinnelig planlagt (pga. koronaviruset og endret skoledag). Dette planlegges gjennomført til høst/vinter 2020/2021.

Alle registreringene og innspill er vurdert av kommunen og benyttet til utarbeiding av byromstrategien. Videre bygger byromstrategien på prinsipper fra «Byrom- en idehåndbok», utgitt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet i 2016.

BYROM I SENTRUM I DAG

Byrom i Sandnessjøen

Figur 1 Byromstrategien omfatter følgende byrom

BYROMSTYPER

Sandnessjøen har sine unike byrom, men de kan deles inn i ulike typer ut fra hvilken rolle de spiller i byen og den form de har.

Gater, Plasser og Torg

Dette er de harde plassene som hovedsakelig har fast dekke av stein, asfalt og betong. Slike plasser kan også ha elementer med vegetasjon og vann.

Torget, Gågata, Richard Withs gate, Torolv Kveldulvsongt./Helgelandsgate, Karivika, Skippergata

Parker, Løkker og Grøntområder

Dette er de myke byrommene som inviterer til rekreasjon og ro, men som også er sosiale møteplasser og områder for lek og fysisk aktivitet.

Parken hører til i denne kategorien

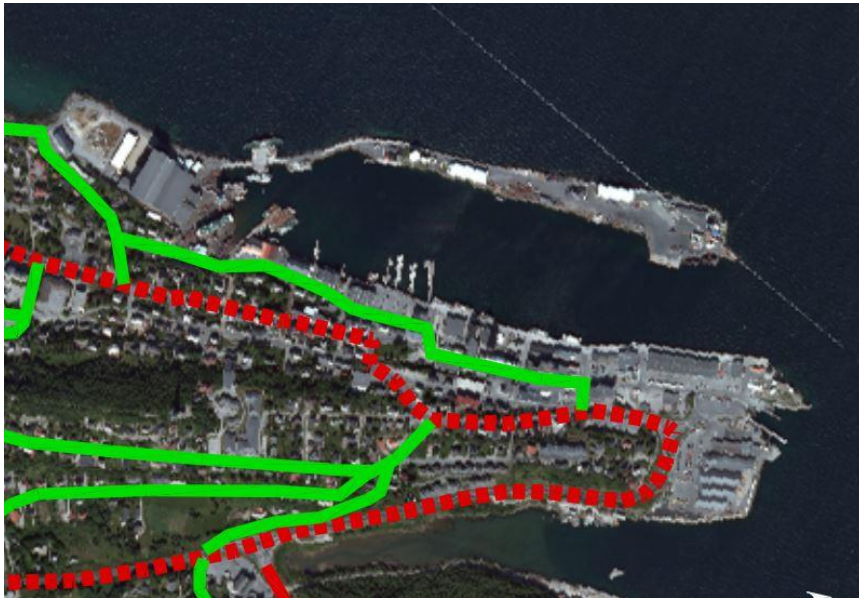
Byrom med vann

Blå byrom har vann som dominerende element. Attraktiviteten til et sted kan heves gjennom gode oppholdsareal ved vannkanten.

Havnepromenade og Nesset hører til her som byrom ved sjø med stort potensial.

BYROMSNETTVERK OG FORBINDELSER

Forbindelsen mellom byrommene er viktig. I bildet under vises et utsnitt fra kommunens plan for Sammenhengende sykkelvegnett (vedtatt 2013).

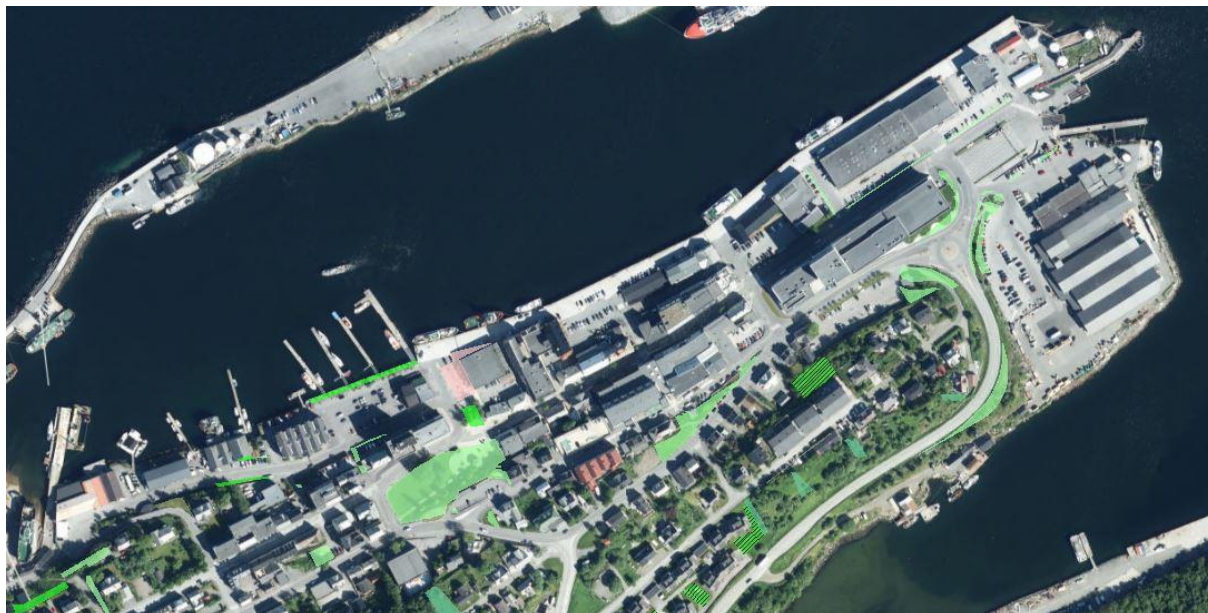

Figur 2 Utsnitt fra plan for Sammenhengende sykkelvegnett (2013)

I kartet under er de aktuelle byrommene vist med rosa farge og blå heltrukket linje viser lokalt sykkelvegnett og blåstiplet linje viser fremtidig hovednett for sykkelveger. Det mangler opparbeidet G/S-veg for deler av hovednett i dag.

Et tett nettverk av attraktive forbindelser for gående og syklende mellom viktige målpunkter må prioriteres. Dette ble også poengtert i rapporten fra Gehl arkitekter i 2016. Aktuelle byrom ligger langs det lokale sykkelvegnettet i sentrum. Det vil på lang sikt være aktuelt å se på hele sykkelvegnettet og tenke møteplasser og grønnstruktur langs denne.

Figur 3 Utsnitt som viser flyfoto med areal regulert til grønnstruktur

Av kartene fremgår det at Sandnessjøen ikke har et sammenhengende sykkelvegnett som er opparbeidet eller en sammenhengende grønnstruktur.

UTFORDRINGER OG POTENSIAL

Byromsanalyse

Basert på seminaret i 2016, medvirkning fra innbyggere, studentoppgave med analysedel og kommunens egne vurderinger er byrommene analysert.

Byrommene er i dag forskjellige i både bruk, utforming og innhold. Noen brukes i hovedsak som parkering, andre er gater for gjennomkjøring, mens det også er park og torg. Kvaliteten og vedlikeholdet i byrommene varierer, men aktivitetsnivået er relativt høyt i samtlige. I byromsanalysen belyses styrker og utfordringer til hvert enkelt byrom.

For å kunne vurdere attraktiviteten til et sted må det settes opp en modell med kriterier slik at det gjøres målbart. Det er hentet inspirasjon fra Gehl's 12 kvalitetskriterier for byrom, og deretter er den tilpasset til en mer typisk by i distrikt-Norge.

Trygghet

Trygghet handler om behovet for å være beskyttet. Gode byrom har gode forhold for myke trafikanter, slik at fotgjengere i alle aldre kan bevege seg trygt uten fare for ulykker. Gode byrom sikrer trygghetsfølelsen, men også den reelle tryggheten. Dette sikres best ved en blanding av funksjoner, det er lys i vinduene og mennesker i nærheten hele døgnet. God lesbarhet bidrar til at folk føler seg trygge i byrom og langs gatene, og dermed øker sjansen for at de bruker dem.

Bruk

Gode byrom sikrer mennesker muligheter for utfoldelse, og sikrer behov som å kunne stå, gå og sitte under gode forhold. Mennesker foretrekker å oppholde seg langs byens fasader, med ryggen beskyttet. Byens rom bør kunne brukes til både aktiv og passiv rekreasjon. Gode byrom har en utforming som tilbyr stor fleksibilitet i forhold til hvordan det kan brukes.

Kvalitet

Handler om å utnytte de kvaliteter, attraksjoner og spesielle tilbud som finnes i og omkring, byrommene. For å klassifisere er byrom med kvalitet kan man se på underkategoriene utsikt, særegenhet, utførelse og estetikk. Byrommene skal tilby gode opplevelser for alle.

Hel sirkel: Kriteriet er tilfredsstillende

Halv sirkel: Noe tilfredsstillende

Tom sirkel: Ikke tilfredsstillende.

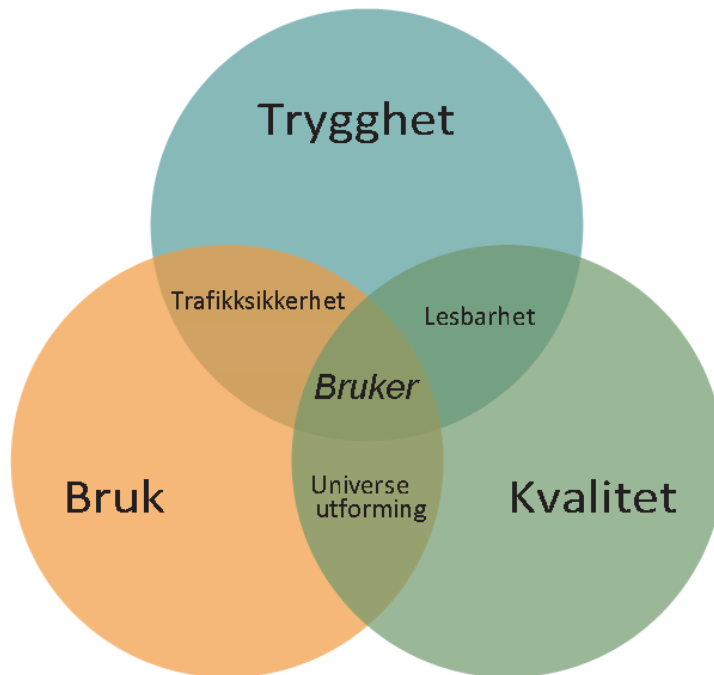
Hel

Halv

Tom

NESSET

Neset brukes i dag som ferjeleie. Det er også et område som preges av industri. Det er et viktig knutepunkt for kjørende i kommunen og regionen. Området er nylig blitt pusset opp, med elementer som står i stil med uteområdene rundt kulturhuset. Området ligger vindutsatt i forhold til nordavind. Området har enestående utsikt over fjorden, helgelandsbrua og fjelltoppene Storklubben og Kilfjellet.

Trygghet

Bruk

Kvalitet

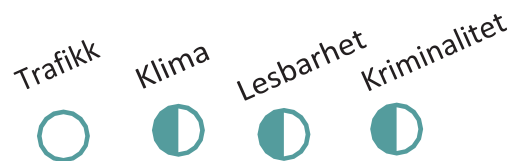

HAVNEPROMENADEN

Området brukes i dag til parkering og næringsaktivitet, gods- og passasjertrafikk. Byrommet har nærhet til sjøen og til sentrum med sine butikker og kulturelle tilbud. Kaikanten er i dag uutnyttet med tanke på tilrettelegging for opphold. Området har en lengde på ca.870 m langs sjø. På grunn av aktiviteten på kaikanten er det et byrom der det skjer noe hele tiden og som byr på opplevelser.

Trygghet

Bruk

Kvalitet

KARIVIKA

Karivika er et fleksibelt byrom som største delen av året brukes som parkeringsplass. På sensommeren arrangeres Havnafestivalen, Sjømatfestivalen og krabbe - VM. Noen av aktivitetene i forbindelse med disse arrangementene finner sted i området i og ved Karivika. Byrommet er tydelig definert av bygningene som inneslutter det, som gjør det stort og luftig, og vannkanten på den nordlige langsiden som gir det god utsikt mot fjell i vest og Holmen.

Møbleringen er slitt med behov for utskifting. Benkene i Karivika er vanskelig å komme til og er ikke lenger i rett høyde for menneskelig skala. Det ser ut til å fungere

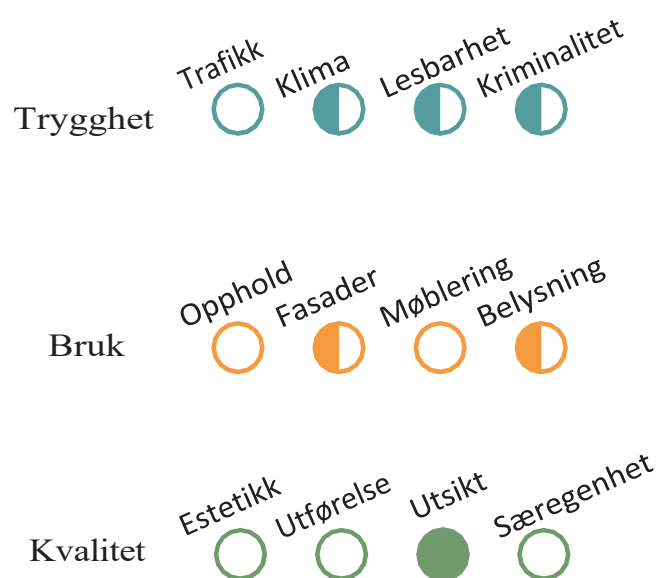
bra som et fleksibelt rom da det er stort nok til å kunne brukes som festivalområdet, og parkering ellers.

RICHARD WITHS GATE

Richard Withs gate er en mellomgate som i dag brukes til parkering, gjennomfart og mulighet for opphold i området rundt Narvesen. Gaten er noe av det første passasjerer fra Hurtigruten ser når de går i land i Sandnessjøen. Gaten kan derfor betraktes som en del av innfallsporten til byen fra sjøen. Richard With er kjent som “Hurtigrutens far”.

Den korte gaten oppleves trist på grunn av de grå og passive fasadene som grenser til. I tillegg er det sterke vindforhold som er vanskelig å skjermes for. Det åpne rommet og veggene gjør at det skapes virvler av vind som sprer søppel i rommet. Gaten er et tomt rom mellom bygningene, uten særegenhet og manglende identitet. Det er ingen estetiske kvaliteter i materialer eller utforming. Det er asfalt, metall og betong som omringer rommet på bakken og fasadene. Møbleringen i byrommet består av 3 benker som står utenfor Narvesen og 2 søppelbøtter. Det er altså ikke lagt opp til offentlig opphold. Om kvelden og natten er det dårlig belysning og bidrar til en utrygg følelse for de som ferdes. Det er 3 lyktestolper, men disse dekker ikke kantene av rommet.

Om man ferdes som fotgjenger føles den utrygg og som en gate man vil raskt ut av. Det er biler som kjører inn og ut av parkering fra begge kanter, i tillegg til nedsatt sikt på grunn av de mange parkerte bilene. Barrierene i rommet er sjøen, trafikken fra den kryssende gaten Torolv Kveldulvs gate, og høye industrigjerder som stenger av deler av kaien i nordøst. Barrierene skaper en usikkerhet på om området er

avgrenset privat eller om man kan ferdes offentlig. Det er ikke tatt spesielt hensyn til universell utforming i rommet.

Selv om utformingen av rommet ikke er tilfredsstillende, finnes det andre kvaliteter. Utsikten i rommet er flott og levende, med båtene som går forbi og legger til. Man har også en idyllisk utsikt over til Dønna og fjellet Dønnamannen. Det er et stort potensial i bruken av rommet, for eksempel er det Richard Withs gate man ser fra Kulturbadet, hotellet og biblioteket. Når turistene kommer av hurtigruta, og båtene kjører forbi, er det mye spennende og kikke på inne fra Kulturbadet. Hvis rommet hadde vært enda mer innbydende for folk å oppholde seg i, hadde dette også vært en styrke for Kulturbadet.

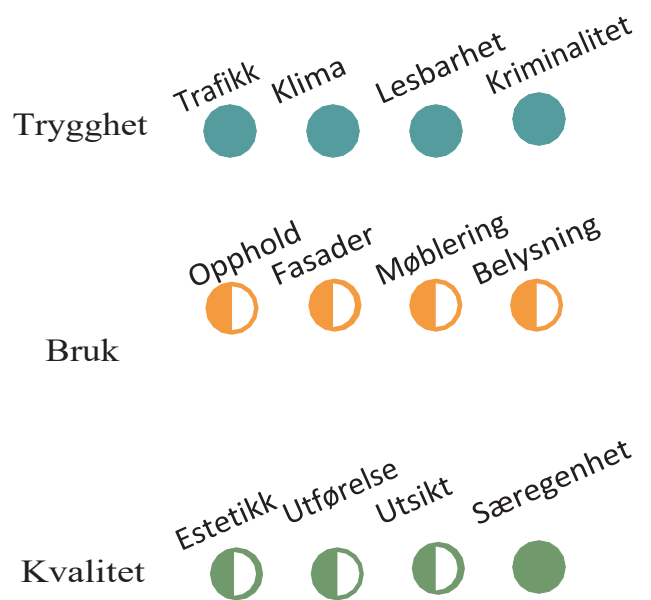

GÅGATA

Gågata er handlegata i sentrum, og er også kjent som Torolv Kveldulvsgate. I dag er dette det viktigste byrommet i sentrum, fordi dette er det stedet med høyest grad av menneskelig aktivitet i form av fotgjengertrafikk. Det er et sted fotgjengere og syklistene kan ferdes trygt, og gaten har høy grad av funksjonsblanding. Man kan betrakte det som hovedpulsåren i sentrum.

Gågata er det byrommet i studieområdet med flest aktive og vennlige fasader, og

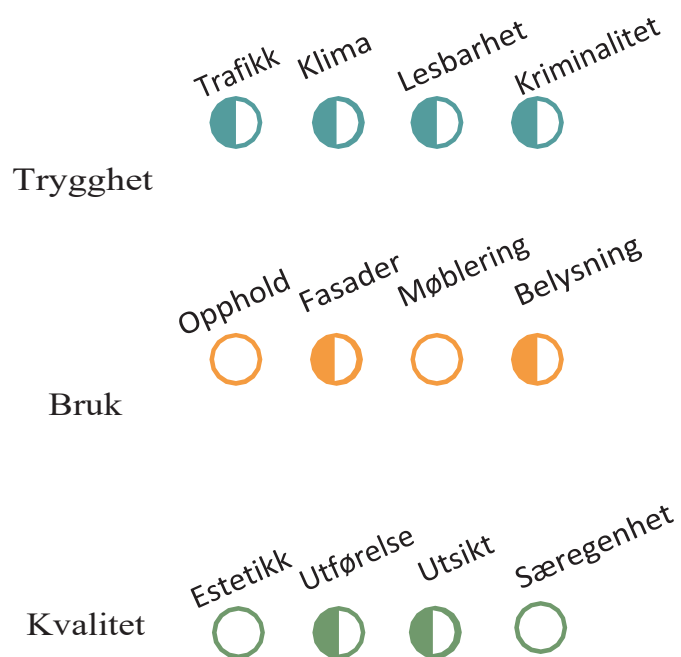
høyest hyppighet av arkitektoniske kvaliteter og materialitet. Byrommet fungerer bra slik det er i dag, og det er ikke behov for større tiltak for å heve attraktiviteten foruten generelt vedlikehold, rengjøring og oppgradering av slitte og ødelagte møblering og belegning.

SKIPPERGATA

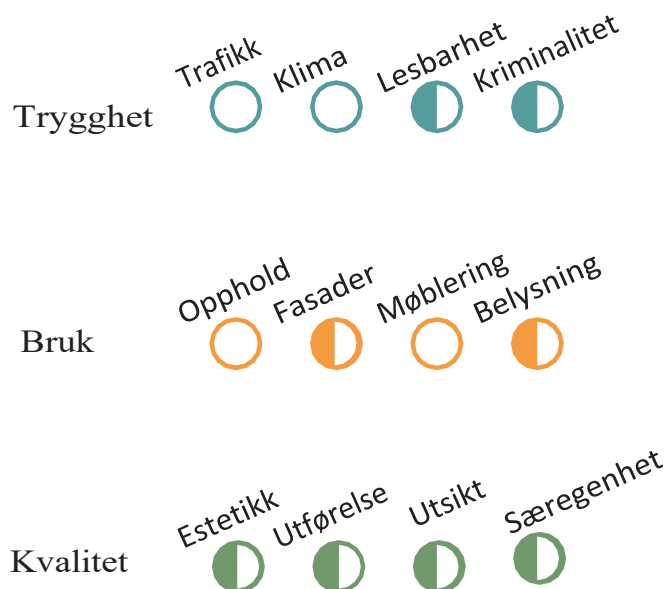
Parallelgaten avgrensnes av Torolv Kveldulvsons gate i sør, og sjøen og kaia i nord. Skippergata kommer ut i Gågata, og ender i hovedinngangen til Amfisenteret. På hjørnet ligger det gamle posthuset. Gata blir hovedsakelig brukt til varelevering og henting/levering for privatbiler, og fotgjengere i gaten kommer fra parkerte biler og skal til Gågata. Skippergata har en større parkeringsplass i nordenden, og er preget av en meget slitt fasade i andre enden.

HELGELANDSGATA/ T.KVELDULVSONSGT.

Helgelandsgate er den østlige enden av gågata og en tydelig barriere for fotgjengere. Preget av biltrafikk i begge retninger, og leder inn til en av parkeringsplassene i sentrum. Her finnes også en av de mer spennende fasadene i sentrum, fylt av street-art som er et stort blikkfang både fra land og fra havna. T.K.gate fremstår som noe grå, massiv fasade.

PARKEN OG TORGET

I den vestlige enden av gågata finner vi Parken og Torget. Fra et intimt og langstrakt byrom, Gågata, kommer man her ut i et stort og luftig rom. Bilvegen slynger seg nedover langs området, og skaper den ytre barrieren for Gågatas ende, Parken og Torget. Parken har forskjellige soner og 3 ulike høydenivå. På nivået man møter direkte ut av gågata, finner vi en noe slitt paviljong, med statue av Petter Dass og noen steiner med utskjæringer som virker ganske tilfeldig plassert. Materialene på bakken er varierte

Trygghet

Trafikk

Klima

Lesbarhet

Kriminalitet

Bruk

Opphold

Fasader

Møblering

Belysning

Kvalitet

Estetikk

Utførelse

Utsikt

Særegenhet

og følger samme stil i både Parken og Torget, med en organisk sti som bryter kontinuiteten. Denne stien er svært interessant, det er om man først legger merke til den. Fra bakkenivå kan den være vanskelig å få øye på.

På neste nivå er det en fontene, og benker satt rundt tilfeldig og langs muren. Dette rommet er mer privat og intimt, samtidig som man har god utsikt til resten av stedet. Likevel føles det ikke som et sted man setter seg ned. Nivået over dette er gressplen med høye trær på, en tilsynelatende ensom statue av Sigrid fra Sandnes, og en sti langs terrenget.

Foruten stien er det liten grunn til å skulle oppholde seg på plenen. Elementene og samspillet mellom dem virker lite inviterende for opphold, og fremstår som formelle. Det hadde for eksempel vært svært unaturlig å skulle sette seg på en av benkene i paviljongen. Selv om man sitter greit under tak og har fin utsikt med varierende og dynamiske elementer, hadde det gitt en følelse av å sitte på utstilling. Man sitter høyere, og de andre menneskene i rommet bruker det kun som gjennomfart.

Torget har lite møblering, men har flere trær og endringer i materialene på bakken. Belysningen er lite variert, men fungerer greit på Torget. Det er kun standard lyktestolper noe som gjør rommene lite attraktive om kvelden. I Parken er det øverste nivået mørkt om kvelden, og den vage belysningen skaper mørke områder rundt terrenget. Det gjør det lite komfortabelt å gå gjennom parken på kveldstid.

Utfordringene i Parken og Torget er trafiksikkerhet (ikke skilting for gangfelt), støy, vind. Slitt møblering og mangel på universell utforming. Derimot fins flere styrker, som særegenhet og plassering. Utsikten i rommet er unik, med sjø, natur, kunst, byliv i gågata og næringsliv på kaia. Plasseringen er også helt ypperlig, ved utgangen av gågata og nærliggende parkering. Parken og Torget har stort potensial, og har allerede flere gode kvaliteter som styrker det.

Fasader

Design og utforming henger sammen med byliv. Ved å se på bygningens utforming, særlig første etasje kan man også kartlegge bylivet. I 1990 utviklet Jan Gehl en femtrinnskala for å vurdere fasadens kvalitet. Den går fra A. Aktive fasader med stor variasjon i både funksjoner og uttrykk til E. Inaktiv med ingen variasjon i visuelt uttrykk og funksjoner.

A - aktiv

- Små enheter, mange dører (15-20 dører pr. 100 m fasade)
- Stor variasjon av funksjoner
- Ingen passive (lukkede) og få passive enheter
- Karakterfullt relieff i fasaden
- Overvekt av vertikal fasadevirkning
- Gode og detaljerte materialer

A - aktiv

B - vennlig

- Relativt små enheter (10-14 dører pr. 100 m fasade)
- Noe variasjon av funksjoner
- Få lukkede og passive fasader
- Relieff i fasadene
- En del detaljer

B - vennlig

C - midt i mellom

- Små og store enheter (6-10 dører pr. 100 m fasade)
- Beskjeden variasjon av funksjoner
- Lukkede og passive fasader finnes
- Beskjedent relieff i fasaden
- Få fasadedetaljer

C - midt i mellom

D - kjedelig

- Store enheter, få dører (2-5 dører pr. 100 m fasade)
- Nesten ingen variasjon av funksjoner
- Mest lukkede fasader
- Få eller ingen detaljer

D - kjedelig

E - inaktiv

- Store enheter, få eller ingen dører (0-2 dører pr. 100 m)
- Ingen synlig funksjonsvariasjon
- Lukkede, passive fasader
- Ensformige fasader, ingen detaljer. Intet å se på.

E - inaktiv

Bilder hentet fra Bylivsundersøkelse Oslo sentrum (2014)

Det er ikke registrert noen aktive fasader i Sandnessjøen sentrum.

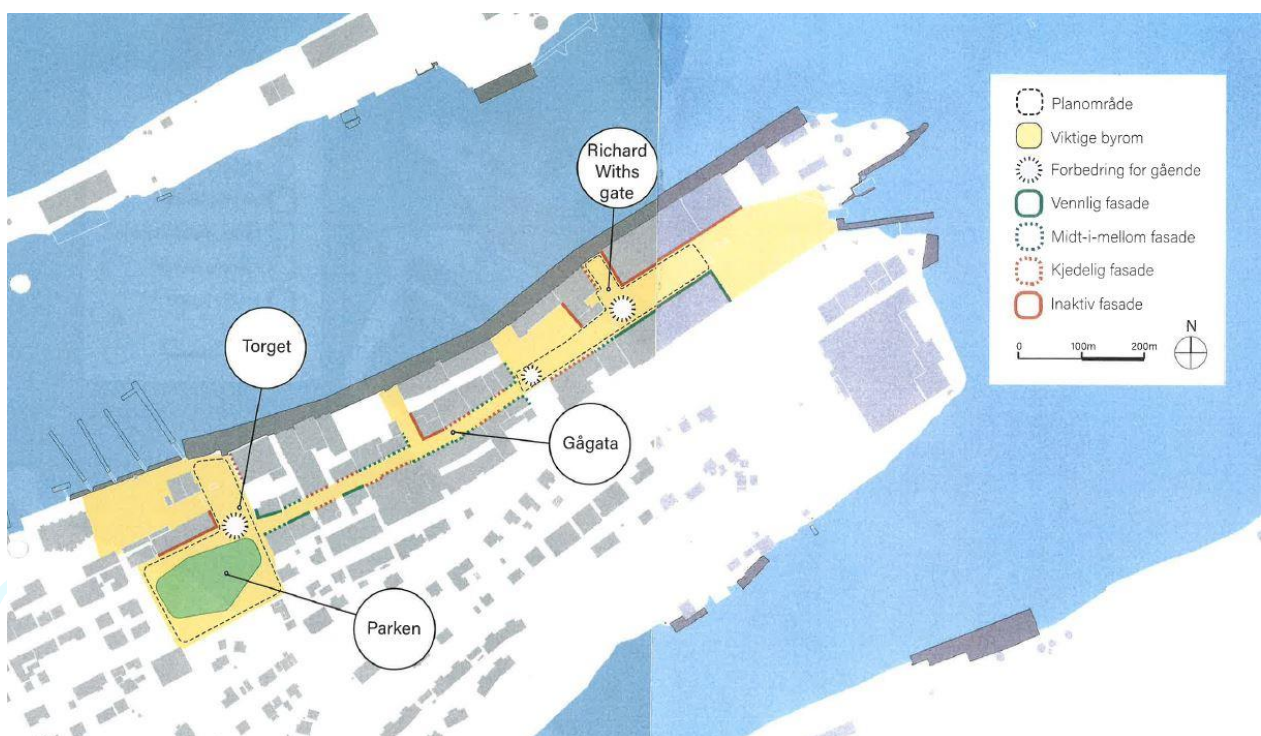
De vennlige fasadene i byen har noe variasjon i funksjoner utenfor, som skilt eller varer. Det er detaljer og særpreg i utformingen, som for eksempel pen arkitektur og utstående elementer i inngangen. Det er også flere innganger og store vinduer med diverse utstilling.

Inaktive fasader har ingen synlig funksjonsvariasjon, og har ensformig utforming uten detaljering. Flere av disse bygningene har tomme lokaler og vinduer, lite belysning og et større behov for vedlikehold.

Under vises bilde som er hentet fra analysekapittelet i studentoppgaven. Bildet viser funnene fra analysen av det fysiske miljøet, også registrering av fasadene.

Byrom som historieforteller

Det er viktig å være bevisst på lokale kulturminner og historie som det kan bygges videre på ved opparbeidelse av et byrom. Historiske spor er en ressurs i stedsutviklingen som skaper og viderefører en identitet til et sted. Og hvis det ikke er en klar historie har man muligheten til å skape nye historier og opplevelser. I Sandnessjøen sentrum finner man flere SEFRAK bygninger, og innenfor de 8 byrom som nå ses på er det ett slikt bygg. Det ligger i sørlige enden av gågata, og ble bygget på 1700tallet.

SEFRAK = “Sekretariatet For Registrering Av Faste Kulturminne i Noreg”.

SEFRAK-registreringa ble gjennomført i 1975-1995. Bygninger bygd før 1900 ble registrert over hele landet.

SEFRAK bygg, kafeen Frk. Lovise

Kunst i byrom

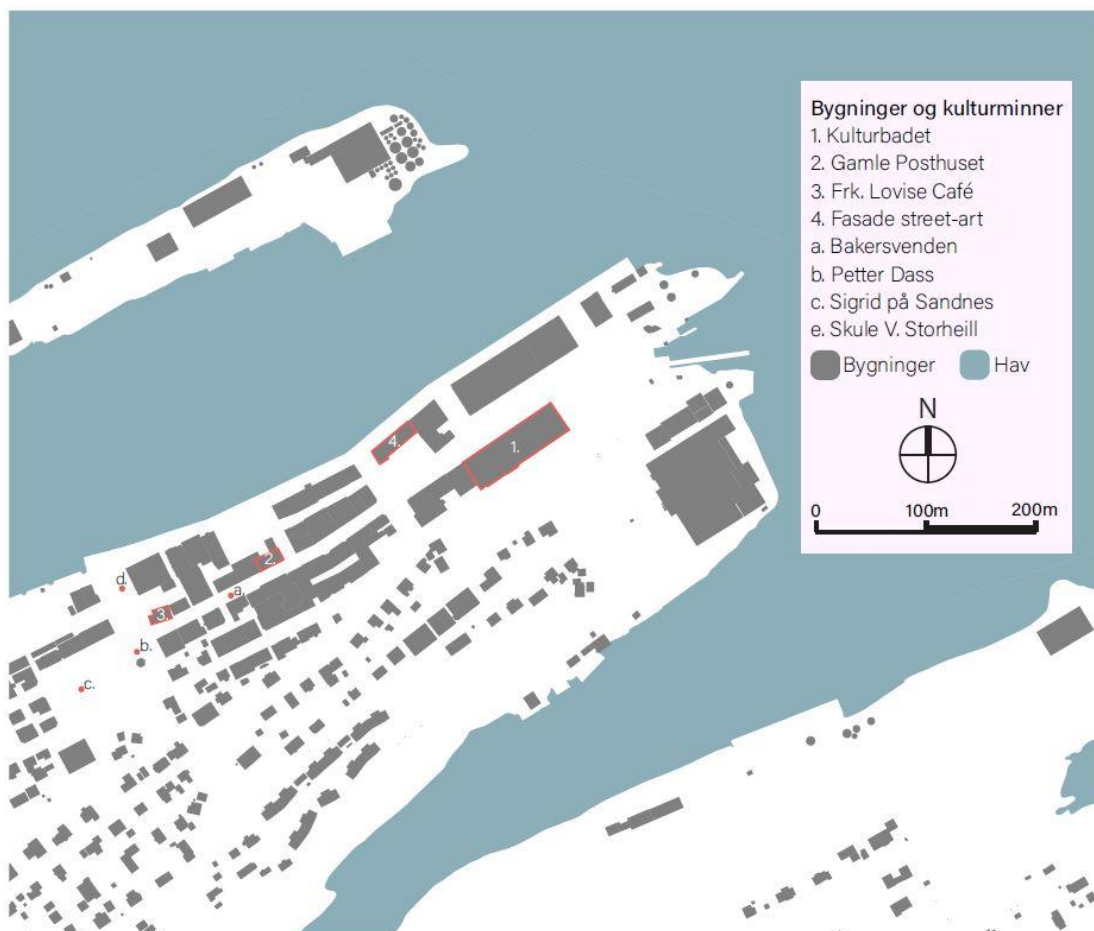
Kunst kan berike omgivelsene våre. Den tilfører en interessevekkende merverdi til området samt at den er tilgjengelig for alle. Kunsten i offentlige byrom vil nå ut til alle og ikke bare de som oppsøker gallerier og kunstmuseer.

Kunsten i bybildet i Sandnessjøen består av skulpturer i ulike materialer, og Street art.

Støtte til kunstprosjekter kan gis fra KORO (Kunst i offentlige rom) en statlig etat under Kulturdepartementet. KORO's ordning for tilskudd og produksjonsbistand – lokalsamfunnsordningen ser spesielt etter konsepter som ønsker å knytte kunst sterkere til by- og stedsutviklingen.

Street art ved havna

Figur 4: Plassering av kulturminner og kunst

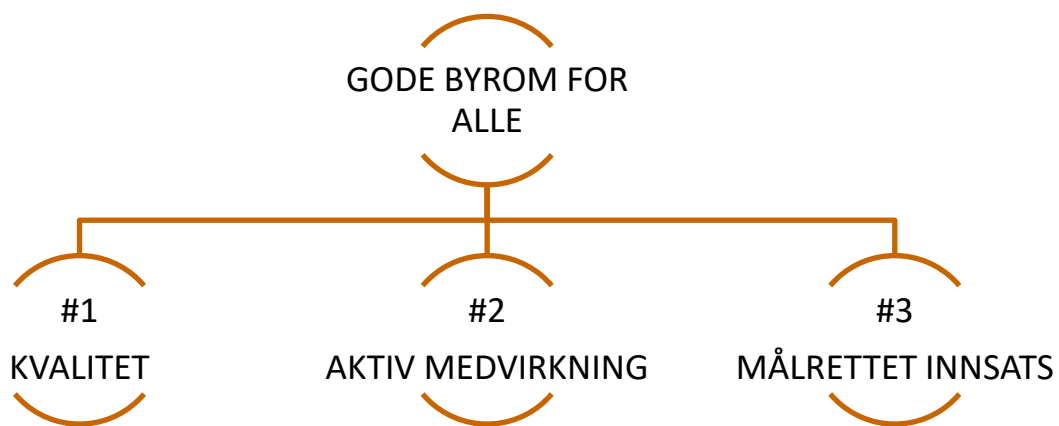
Oppsummering

Byrommene i sentrum i dag har liten variasjon. De fleste fungerer som gater, parkering og arealer for venting på transport. Utenom disse er det en park og torg som virker litt tom og slitt. Ingen av byrommene er tilrettelagt med fokus på barn og eldre. Sentrumsområdet kan øke sin attraktivitet ved å ha bedre vedlikehold, renhold og utskifting av slitte og ødelagte elementer. For eksempel lys i alle lyktestolper, og å rette opp lyktestolper som står skjevt. Sandnessjøen har et stort potensiale med sin naturskjønne beliggenhet med mulighet for et nettverk av byrom som skaper forbindelse mellom byen og kysten.

VISJON OG STRATEGIER

I arbeidet med byromstrategien har visjonen vært å legge til rette for *GODE BYROM FOR ALLE*, i regionsenteret Sandnessjøen. Overordnet mål er å styrke regionsenteret og bylivet i sentrum. Kommunen ønsker å følge opp visjonen fra regional plan for by- og regionsenterpolitikk 2017-2025 som er at Nordland skal ha kompakte, bærekraftige og innovative byer.

For å gå fra dagens situasjon og de møteplassene vi har, til forhåpentligvis flere og mer attraktive byrom så vil kommunen fokusere på disse virkemidlene:

De langsiktige effektene som ønskes er:

- Sandnessjøen har en åpen, tilgjengelig by, med tydelige offentlige arealer
- Det er redusert bilbruk i sentrum og god tilrettelegging for myke trafikanter
- Det skal bli attraktivt å ta i bruk byrommene og forbindelsene mellom disse
- Det er flere folk i ulike aldersgrupper som tar rekreasjonsområdene i bruk
- Det er et økt byliv i gater og byrom

#1 Kvalitet

I idehåndboka er utforming med kvalitet ett av kriteriene for å oppnå et godt byrom. Kvalitet handler om:

- Lokale særtrekk – også kulturarv og spor av historie – skal utnyttes som et potensial i utformingen av byrom.
- Kvalitet i utformingen handler om å finne løsninger som tar hensyn til behovene til menneskene som bor på et sted.
- Kvalitet handler om god arkitektoniske utforming av bygninger og omgivelser. Alle nye prosjekter skal gi omgivelsene en merverdi.
- Kvaliteten kan heves med gode drifts- og vedlikeholdsrutiner.

Vi må utnytte de kvalitetene som finnes på hvert enkelt område, som utsikt, terrengforskjeller, nærhet til vann, farger fra bygninger, kunst og eksisterende vegetasjon. I Sandnessjøen skal forbindelsen til sjø styrkes og må derfor ha særlig fokus i fremtidige prosjekter.

Håndboken har sjekklister som kommunen vil benytte i arbeidet videre. Oslo kommune sin Veileder for bymessig utforming er også et nyttig verktøy.

<https://www.oslo.kommune.no/getfile.php/13335015-1569240182/Tjenester%20og%20tilbud/Plan%2C%20bygg%20og%20eiendom/Byggesaksveiledere%2C%20normer%20og%20skjemaer/Bymessig%20utforming.pdf>

#2 Aktiv medvirkning

Gode byrom spiller en viktig rolle i innbyggers trivsel og da må vi ha åpne og inkluderende by- og stedsutviklingsprosesser. Dette kan gjøres gjennom interessante og engasjerende medvirkningsprosesser. Gjennom bruk av oppsøkende virksomhet, digitale løsninger, stands, utstillinger, bruk av media og workshops kan folk bli med å si sin mening.

Byromstrategien kan også være et utgangspunkt for samarbeid med byens innbyggere, grunneiere, næringsliv og fagfolk. Byrommene er et felles ansvar og krever derfor samarbeid.

Aslaug Tveit, fra Leva Urban Design, hadde et viktig poeng som er tatt med i rapporten fra Byromseminaret i 2016; utvikling stopper aldri, men er alltid på gang mellom formelle og åpne og inkluderende prosesser.

Barnetråkk

Digitalt medvirkningsverktøy som skal fange opp barnas stemme i by- og stedsutvikling. Alstahaug kommunen gjennomførte sist barnetråkkregistreringer i 2015. Verktøyet er tilgjengelig for alle og kan brukes direkte inn i kommunens digitale plankart slik at barn og unges innspill om bruk av sitt nærmiljø blir konkrete og relevante i høringsprosesser. Det er viktig at kommunen fortsetter å gjennomføre barnetråkk, også med fokus på bruk av sentrum.

Midlertidige tiltak

Bruk av midlertidige byrom og strakstiltak bør gjennomføres, for å gi økt interesse og engasjement rundt byutvikling. Ved å teste ut løsninger og prøve å øke bylivet før endelig opparbeidelse kan man lettere korrigere tiltaket før endelig løsning velges. Det er også mulig å skape nye attraksjoner ved at «byrom endrer seg». Midlertidige byrom som er skapt gjennom innbyggernes deltagelse, kan dessuten gi politikerne en pekepinn om hva som rører seg i byen, og hva folk er opptatt av. (KMD, 2016,s.74).

Gode eksempler

Stedsutvikling Langevåg – Leva Urban Design

Basert på innspill fra en kreativ helg med medvirkning tilrettelagt for alle aldersgrupper utviklet Leva Urban 8 ulike små prosjekter med strakstiltak for å øke attraktiviteten til Langevåg sentrum som møtested. Det ble i juli 2016 gjennomført en 6 dager lang sommercamp hvor 6 av de 8 foreslåtte tiltakene ble realisert. Som en respons på utfordringer omkring budsjett til gjennomføring av tiltak, utviklet de en ny digital plattform som skulle sørge for realisering utelukkende ved hjelp av de ressurser som fantes i Langevåg. Sommercampen hadde et budsjett på rundt 200.000kr, anslått reell verdi av oppgradering er på rundt 3 mill. Over 100 innbyggere bidro til oppgraderingen.

<https://www.leva-urbandesign.no/portfolio-item/stedsutvikling-langevag-2/>

Levende lokaler

Levende lokaler er et stedsutviklingsprosjekt fra Norsk design- og arkitektursenter. Hensikten er å fylle tomme lokaler i norske kommuner, og på den måten bekjempe og forebygge sentrumsdød. Prosjektet er et samarbeid mellom de tre pilotkommunene Arendal, Lærdal og Tromsø, en referansegruppe bestående av relevante rådgivere, fagpersoner og organisasjoner, følgeforskere, KORO, Frivillighet Norge og DOGA. Sammen har de utvikle et sett strategier og verktøy norske kommuner kan ta i bruk for å håndtere tomme lokaler og sentrumsdød.

Levende lokaler Trømsø gjennomførte i en 14-dagersperiode en BYlab i et av byens tomme lokaler. I løpet av denne perioden arrangerte de 8 lunsjmøter på 2 timer om en lang rekke tema som på ulike måter er av betydning for byens utvikling. Dette er et eksempel på at tomme butikklokaler også kan være et kreativt mulighetsrom for kommunen som kan «flytte ut av rådhuset» og slik nå flere innbyggere enn de som selv finner veien til rådhusets møtelokaler. Poenget er både å informere og diskutere, la dialogen om byens utvikling skje der ute i byen. De som var ansvarlig var ansatte fra byutvikling, næring og kultur i kommunen. De som fant veien til disse arrangementene som deltakere og tilhørere var alle mulige folk; fra kommunens egne ansatte og personer fra næringslivet og butikkeiere i strøket til aktive pensjonister, politikere og innbyggere som tilfeldigvis gikk forbi og stakk innom. Alle ble invitert til samtaler. NIBR (By- og regionforskningsinstituttet) sin rapport om arbeidet kan ses her:

<https://doga.no/globalassets/fra-sentrumsdod-til-sentrumsglod-nibr-rapport-2018-6.pdf>

#3 Målrettet innsats

Vi ønsker å prioritere enkelte byrom sentralt i byen for å kunne arbeide målrettet med disse. Som en start presenteres det 8 byrom som er aktuelle først, på sikt er intensjonen at utvalget skal utvides. Da vil det være aktuelt å se på forbindelsene til boligområdene og spesielt Vågen som er viktig innfallsport til byen.

For at byen skal bli mer attraktiv, må sentrum fungere og det er først og fremst fra byrommene vi opplever byen. Ved å se på et geografisk avgrenset område håper vi at arbeidet med byrom vil gi tydelige resultater, både for hvert enkelt byrom og for hele sentrumsområdet.

Konkret vil det i budsjettarbeidet foreslås at det settes av en årlig sum til arbeid med byrom.

HANDLINGSPLAN

Denne handlingsdelen ønsker å gi en oversikt over prioriteringer og kostnadsvurderinger og tidsplan. **Det er et overordnet bilde på hva en satsing på byrom kan innebære.**

Handlingsplanen tenkes rullert etter hvert som at premissene for gjennomføring endrer seg.

PRIORITERING AV BYROM

Av dagens byrom som er opparbeidet er parken med torvet byens viktigste fellesrom, men ikke det eneste som betyr mye. Byromstrategien setter fokus på 8 utvalgte byrom, som har verdier i regionsenteret i forhold til både ferdsel, rekreasjon og arrangementer.

I forhold til oppgradering foreslås en prioritering ut fra følgende kategorier:

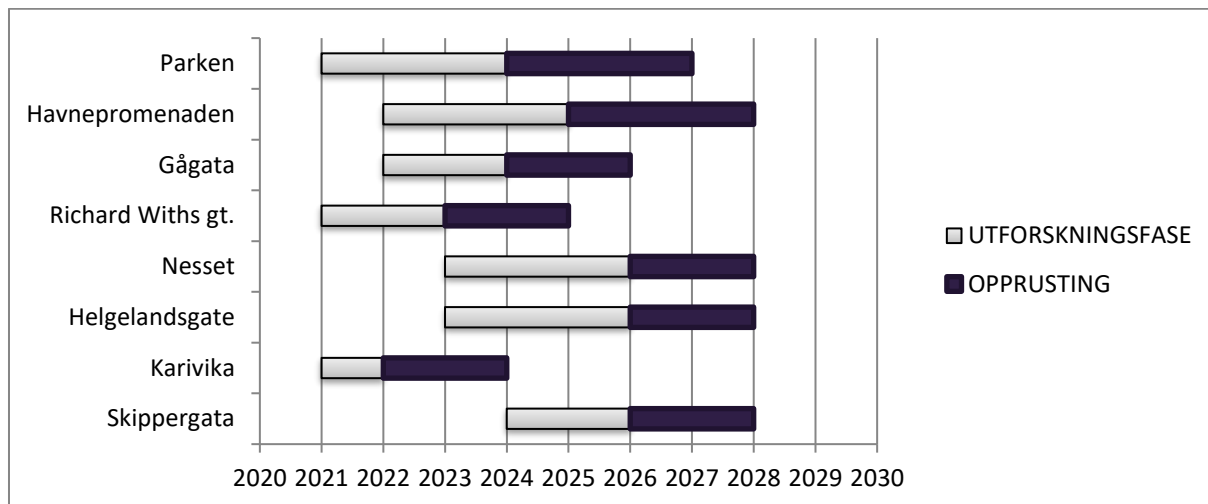
Formelle byrom med regional verdi, med stor mulighet for rekreasjon og variert innhold (1-2), formelle byrom med regional verdi (3-5), hverdagsrettede byrom med gjennomfart (6-8).

Aktiviteter for barn og småbarnsfamilier bør vektlegges, og det bør ses på muligheten for lek i alle byrom som er behandlet her. Rekkefølgen på gjennomføringen vil kunne bli annerledes da etableringen av byrom står i avhengighet av en rekke faktorer, som kan påvirke mulig fremdrift.

1. Parken
2. Havnepromenaden
3. Gågata
4. Richard Withs gate
5. Nettet
6. Torolv Kveldulvsgrt./Helgelandsgrt.
7. Karivika
8. Skippergata

Tiltaksplan

I tråd med strategien vil hvert byrom ha en fase med utprøving/dialog/mindre tiltak, før det investeres i større opprustninger. Parken og Havnepromenaden vil kunne bli etablert med noe tilskudd fra private (ledd i rekkefølgekrav), men de fleste vil være avhengig av at kommunen prioriterer og setter av midler i budsjett. Under vises en mulig fremdrift i en tidsplan.

Strakstiltak 2020:

- Benker malt
- Lekeareal Torget, Rampline balanseline (settes opp høst/vår 2020/2021)
- Benker Torolv Kveldulvsøns gate

Oppfølging i arealplaner

Ved revisjon av kommuneplanens arealdel, bør det henvises til strategien. Byromstrategien skal også brukes i prosesser med detaljregulering av boligprosjekter i sentrum. Her er strategien viktig for å vurdere hvilke områder og tiltak i park og uterom som kan dekke behovene som oppstår som følge av et boligprosjekt.

8 UTVALGTE BYROM

Prosjektarkene viser status per september 2020 for hvert enkelt byrom i prioritert rekkefølge. De inneholder info og status for byrommet, eventuelle føringer fra kommunale planer, dagens situasjon samt forslag til fremtidig løsning.

Areal:
4900 m²

Grunneier:
Alstahaug kommune

Kostnad opprusting:
Ikke beregnet. Foreligger kostnadsoverslag fra 2010 for gammel skisse. Ny løsning ønskes.

Planstatus:

Park, gatetun, offentlig friområde, torg og kjørevei.

Føringer:

Viktig grøntområde som har stor verdi, jfr. Kommuneplanens arealdel (KPA), og grønnstrukturplan. Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som mål at Sandnessjøen som kystby skal forsterkes og arealer på kai skal tilrettelegges for allmennheten.

Dagens situasjon

Stort og luftig byrom som ligger sentralt i sentrum. Bilveg skaper en ytre barriere for gågatas ende, parken og torget. Torget avsluttes med parkeringsplasser ned mot sjø. Fremstår i dag som nedslitt og er lite i bruk til rekreasjon tross sitt store grønne areal.

Styrker: plasseringen og særegenhet, muligheten for utsikt, sjønatur, kunst, byliv i gågata og næringsliv på kaia.

*Bruk av paviljongen i parken
(Helgelands blad, 1980)*

Bilder tatt i 2020

Ønsket fremtidig utvikling

Parken og torget er byens grønne oase

På kort sikt:

Jobbe med utforskning, tilrettelegging for lek, generelt vedlikehold og belysning (spesielt vinterstid) må prioriteres.

Parken oppgraderes med grønne øyer som skaper ulike oppholdsrom og skjerm mot vegen.

Bør utforske areal ned mot sjø i løpet av 2021. Flytt parkering, få inn midlertidige tiltak for å se hvordan arealet tas i bruk. Få nyttige erfaringer før areal tenkes rustet opp som havnepromenade.

På lang sikt:

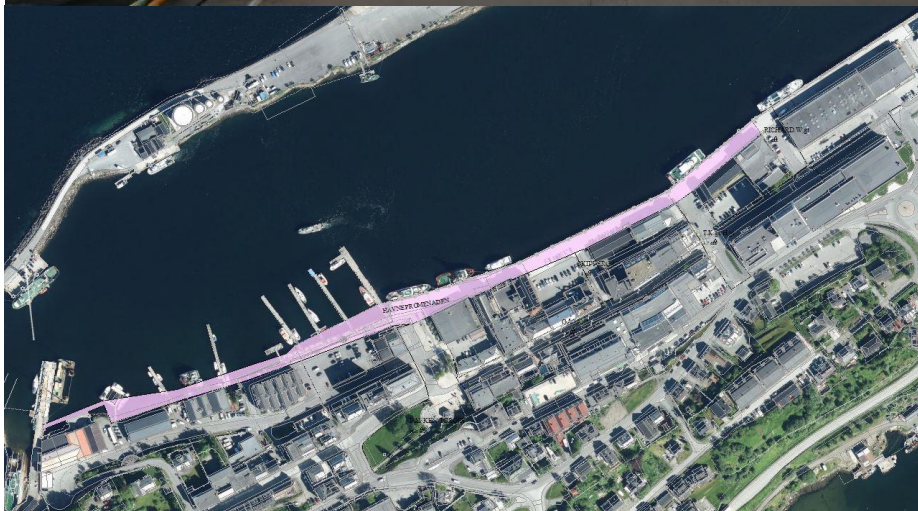
Forsterke koblingen mellom park og havn. Dette gjøres blant annet ved at byrommet utformes som *shared space*, hvor brukere, som bilister og gående deler på byrommet. Det etableres en stor lekelomme med ulike aktiviteter for barna samt benker + trapper/ sitteplasser rettet mot park. På torget forsterkes koblingen til havnepromenaden med vannspeil med vanndyser. Overvann blir håndtert lokalt gjennom vannspeil og regnbed. Generelt mer beplantning og trær. Se designforslag fra SLA arkitekter.

Hvis det settes av ressurser kan en prosess se slik ut:

Utforskningsfase 2021-2024

Opprustersingsfase 2024-2027

Areal:
8900 m² + ca.660 m
kaikant

Grunneier:
Alstahaug kommune
og private grunneiere

Kostnad opprusting:
Ikke beregnet.

Planstatus:

Kai, g/s-veg(havnepromenade), havneområde og offentlig friområde

Føring:

Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som mål at Sandnessjøen som kystby skal forsterkes og arealer på kai skal tilrettelegges for allmennheten.

Dagens situasjon

Sandnessjøen har i dag et kaiområde med mye biltrafikk og parkering. Kaiområdet er en markant linje i byens struktur og en viktig kommunikasjonsåre. Det har ulik havneaktivitet, med blant annet hurtigbåtkai og fortøyningsplass for Hurtigruten. Ved området Karivika er det en småbåthavn.

Ønsket fremtidig utvikling

Havnepromenaden er byens landemerke som er med å definere Sandnessjøen som kystbyen, promenaden binder sammen alle byrommene i sentrum.

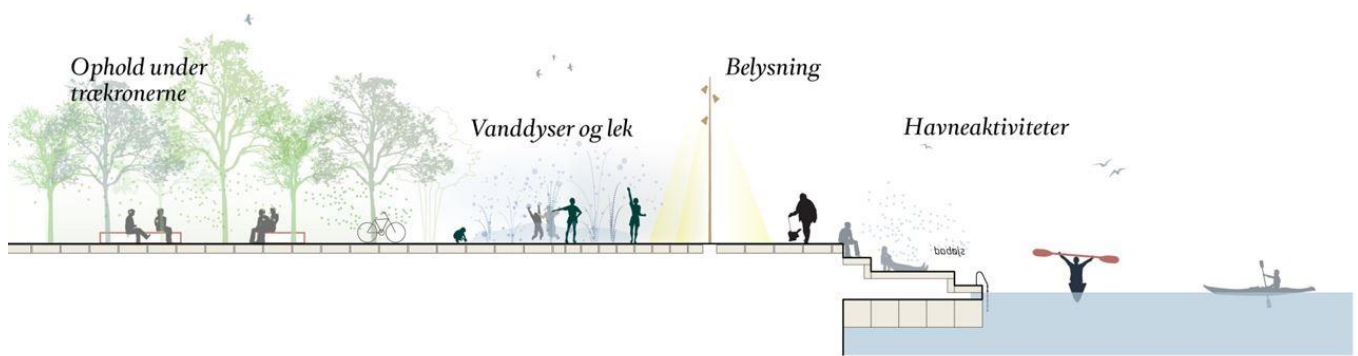
Havna i Sandnessjøen sett fra Sjøbussen (Helgeland museum/Helgeland Arbeiderblad, 1950-1960)

På kort sikt:

Det er stort potensiale for å gjøre området mer attraktivt. Oppgradere arealet ved Karivika, få flyttet ut leidere til flytebrygger og lag et bedre oppholdsareal ned mot sjø. Flytt parkering, få inn midlertidige tiltak for å se hvordan kaiarealet tas i bruk. Få nyttige erfaringer før området rustet opp til en havnepromenade.

På lang sikt:

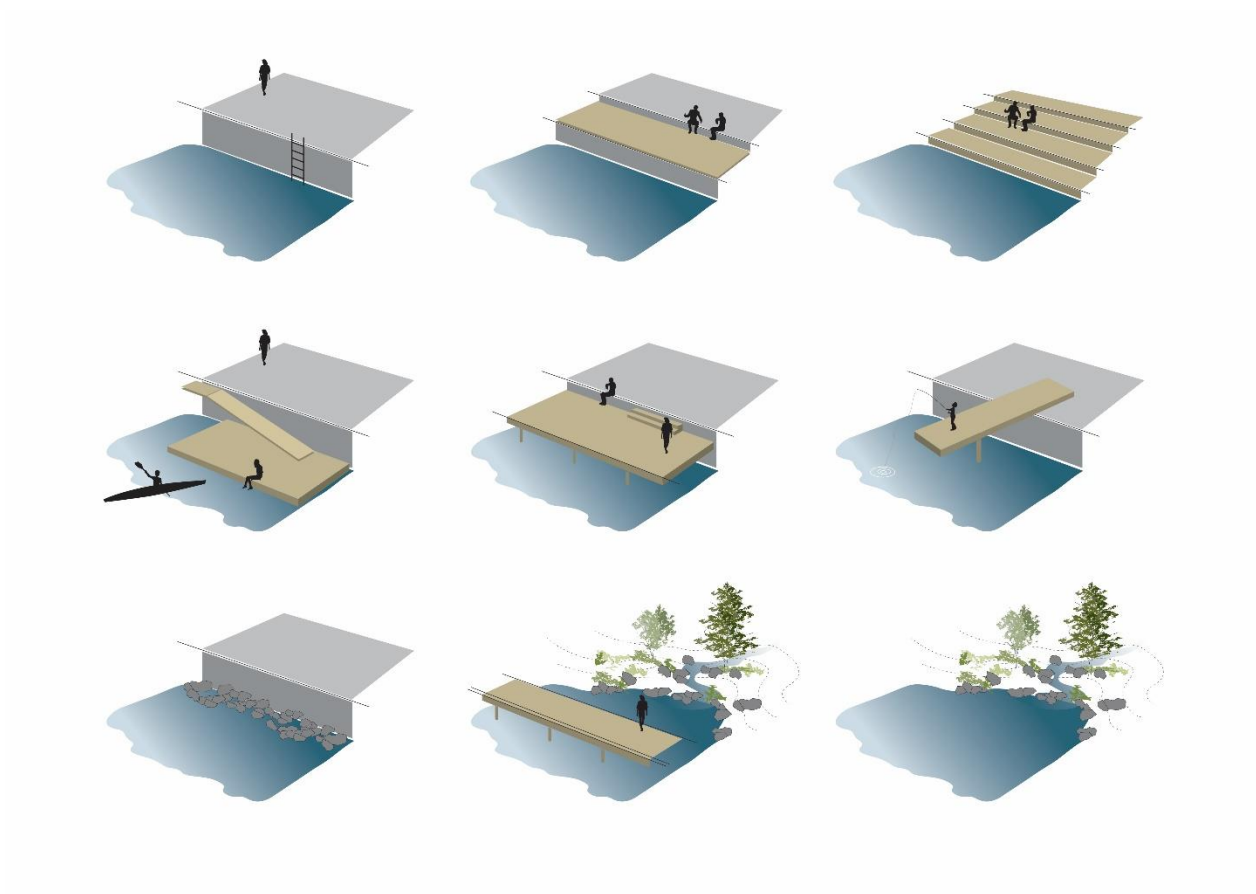
Havnepromenaden er byens store offentlige møteplass, som kobler sammen alle tverrforbindelser og byrom i sentrum. Området har en levende kant mot vannet og er en spennende opplevelsesrute i byen. Myke trafikanter er prioritert, og området er tilrettelagt for alle. Det er lett å orientere seg for reisene og besøkende i byen. På sikt har vi kanskje en havnepromenade som også er koblet på byrommet Nesset.

Prinsippsnitt, torget – havnepromenade - sjø (SLA arkitekter as)

Illustrasjon som viser forslag på hvordan en havnepromenade kan se ut (Alstahaug næringsforening)

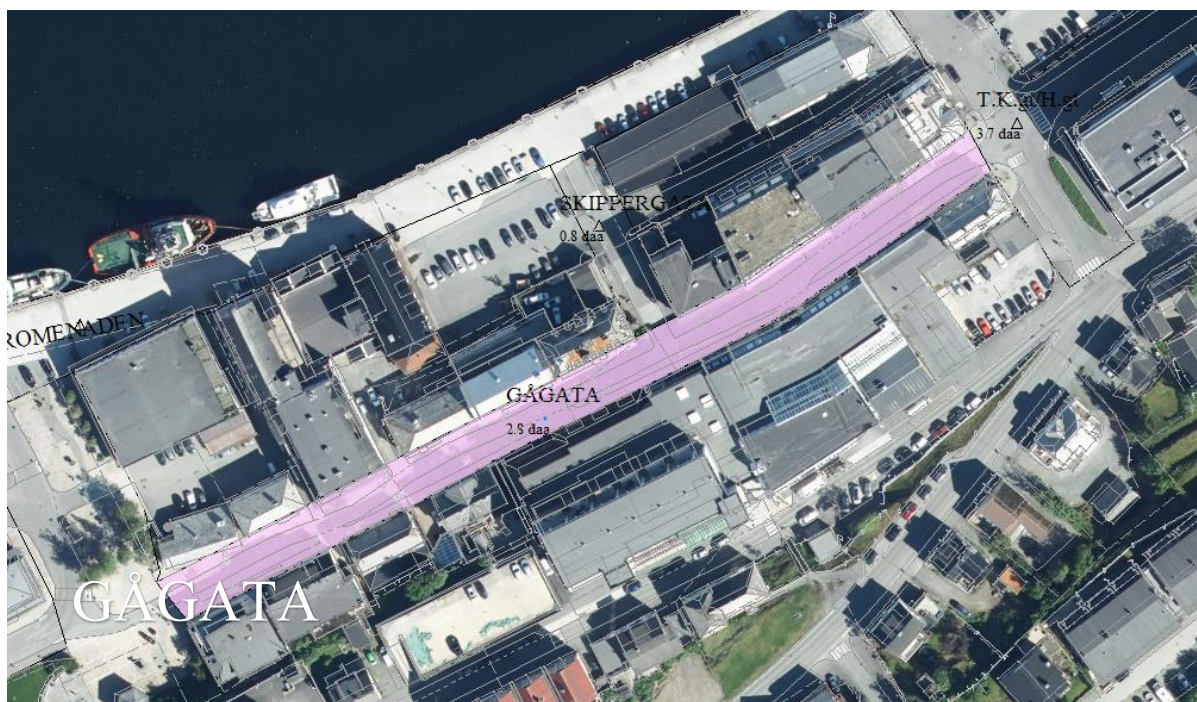

Varierende møter mellom land og vann, illustrasjon SLA arkitekter.

Hvis det settes av ressurser kan en prosess se slik ut:

Utforskningsfase 2022-2025

Opprustingsfase 2025-2028

Areal:
2500m²

Grunneier:
Alstahaug kommune

Kostnad opprusting:
Ikke beregnet.

Planstatus:
Gatetun, kjørevei

Føringer:
Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som delmål at det skal drives planmessig skjøtsel og vedlikehold av utearealene i sentrumsområdet.

Dagens situasjon

Byrommet fungerer bra slik det er i dag, og det er ikke behov for større tiltak for å heve attraktiviteten foruten generelt vedlikehold, rengjøring og oppgradering av slitte og ødelagte møblering og belegning.

Ønsket fremtidig situasjon

På kort sikt:

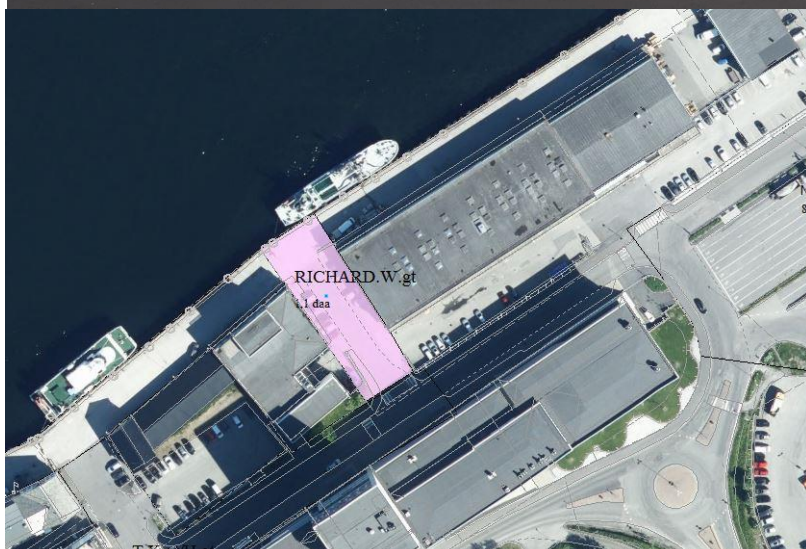
Ha fokus på vedlikehold. Lysstolper har ledlys, oppretting/trimming av trær. Oppussing av fasader. Rett butikk på riktig plass.

På lang sikt:

Aktiv bygata med fokus på universell utforming. Har ulik belysning og beplantning gjennom året.

RICHARD WITHS GT.

Areal:
1100m²

Grunneier:
Alstahaug kommune

Kostnad opprusting:
Ikke beregnet.

Planstatus:

Kjøreveg, park, gang- sykkelvei

Føringer:

Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som mål at Sandnessjøen som kystby skal forsterkes.

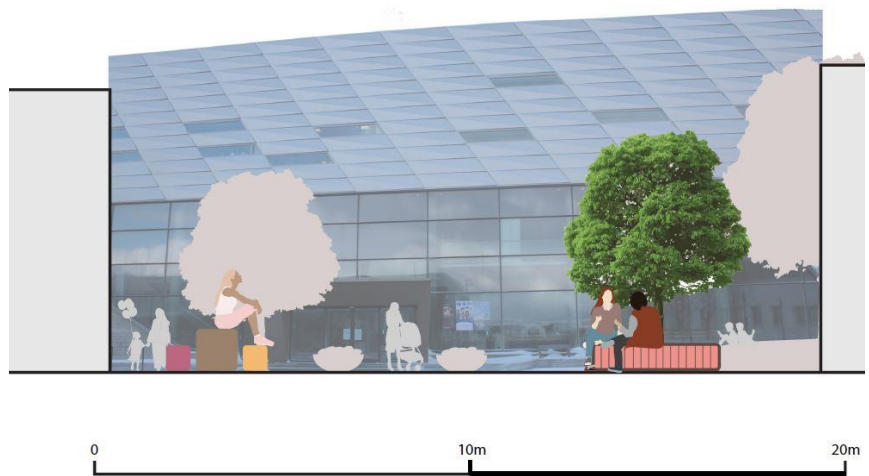
Dagens situasjon

Gaten er et tomt rom mellom bygningene, uten særegenhet og manglende identitet. Det er ingen estetiske kvaliteter i materialer eller utforming. Det er asfalt, metall og betong som omringer rommet på bakken og fasadene. Området er inngangsport til byen for reisende med Hurtigruten. Ligger like ved Kulturbadet.

Ønsket fremtidig situasjon

På kort sikt:

Området har areal regulert til park. Dette området bør utforskes med møbelering og beplantning, evt. maling på asfalt ol. Området kan lett gjøres mer velkommende for innbyggere og besøkende ved å flytte parkeringsplasser.

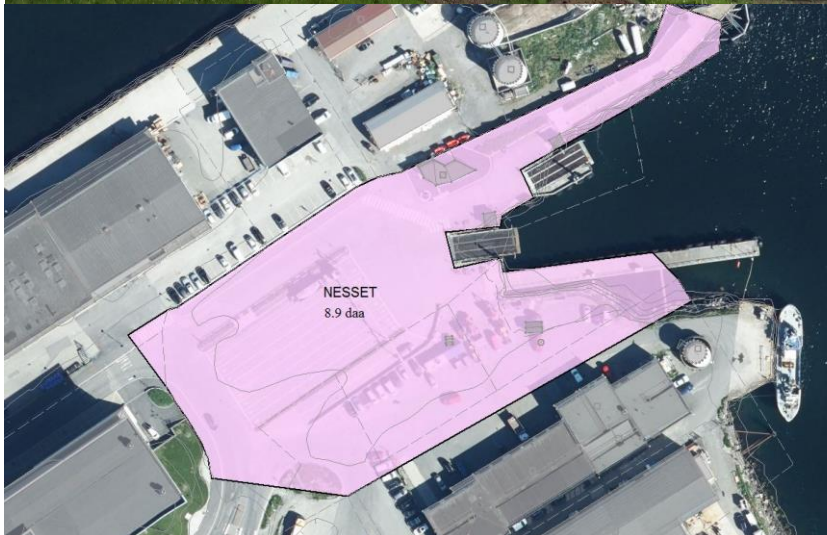
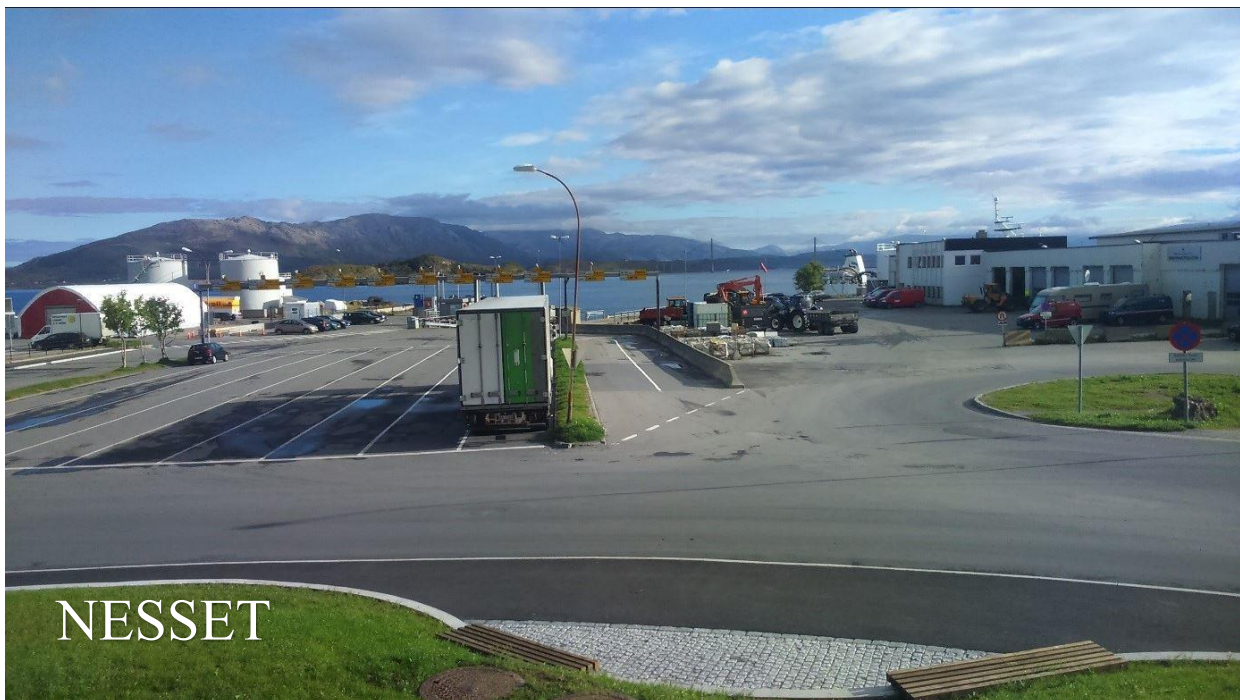

På lang sikt:

Området er opprustet med sitteplasser i solveggen, og grønne regnbed og trær. Det er et mye brukt møtested som leder til havnepromenaden og Kulturbadet. Illustrasjonen under viser en mulig prinsipplan for utnyttelse.

Illustrasjoner Mohr/Hagen 2020

Areal:
8900m²

Grunneier:
Alstahaug kommune

Kostnad opprusting:
Ikke beregnet.

Planstatus:
Offentlig trafikkområde, park, kjørevei, parkeringsplass

Føringer:
Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som mål at Sandnessjøen som kystby skal forsterkes.

Dagens situasjon

Byrom ved ferjeleiet. Området mot sjø som benyttes til parkeringsplass, brannstasjon, oppstilling av anleggsmaskiner og lager for tilfeldige ting. Fått nytt venterom og beplantning på deler av området.

Ønsket fremtidig situasjon

På kort sikt:

Øke beplantningen sommerstid. Rydde kommunalt område.

På lang sikt:

Få flyttet brannstasjon og lagerområde. Område ned mot sjø bør benyttes til annen aktivitet. Cafe, aktivitetsområde er noen muligheter.

Areal:
3700 m²

Grunneier:
Alstahaug kommune

Kostnad opprusting:
Ikke beregnet.

Planstatus:

Kjørevege, fortau, gang-/sykkelveg, parkering

Føringer:

Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som mål at Sandnessjøen som kystby skal forsterkes.

Dagens situasjon

Gatene er rustet opp noe siden byromseminaret i 2016 og fremstår som nye. T.K.gate har nye fine fortau og fasader men det savnes grønt. Det er fin beplantning mot parkeringsarealet.

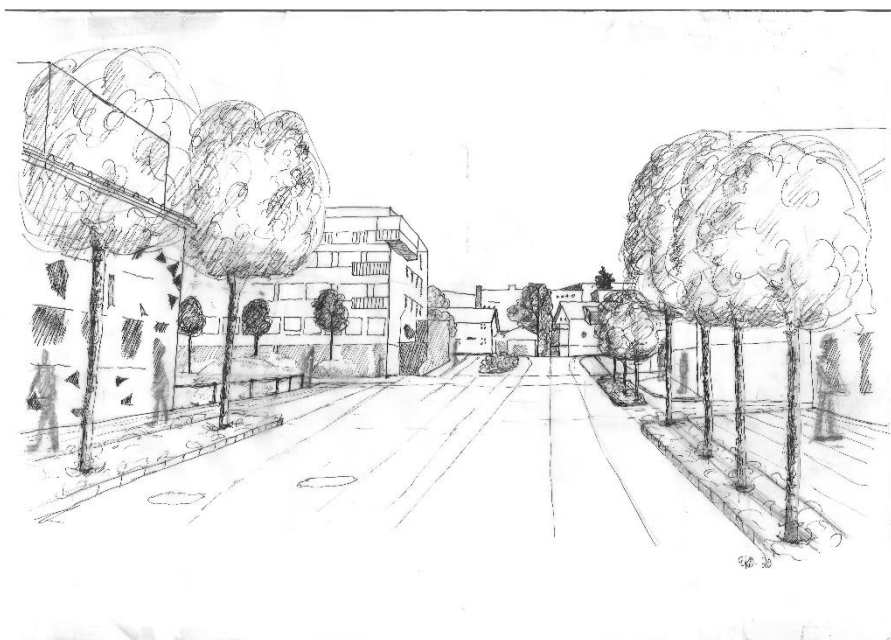
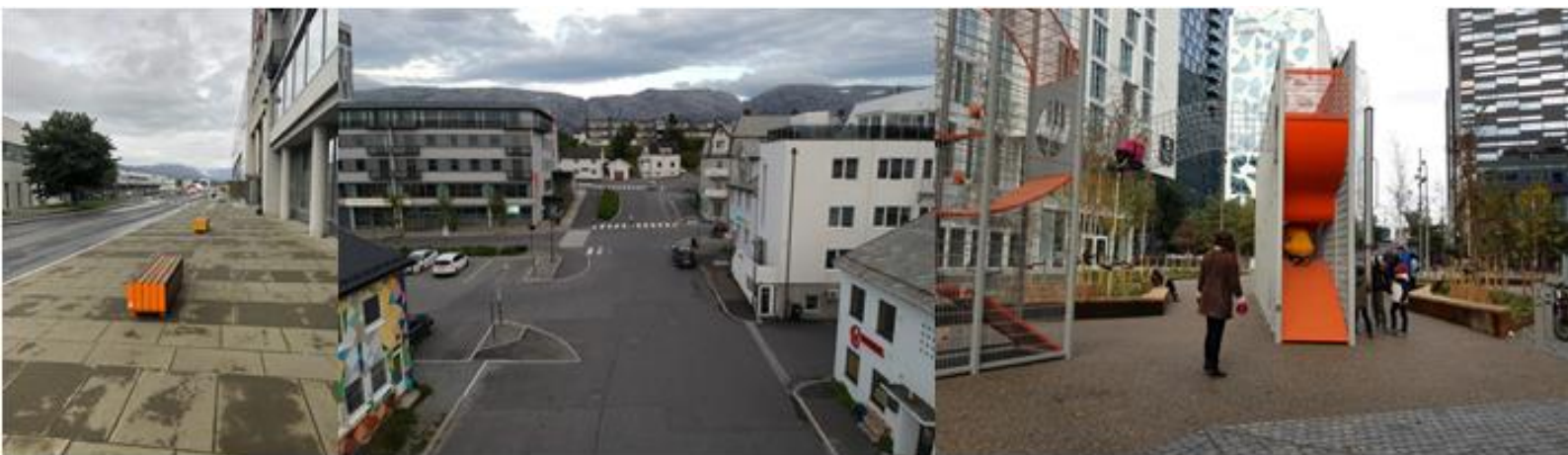
Ønsket fremtidig situasjon

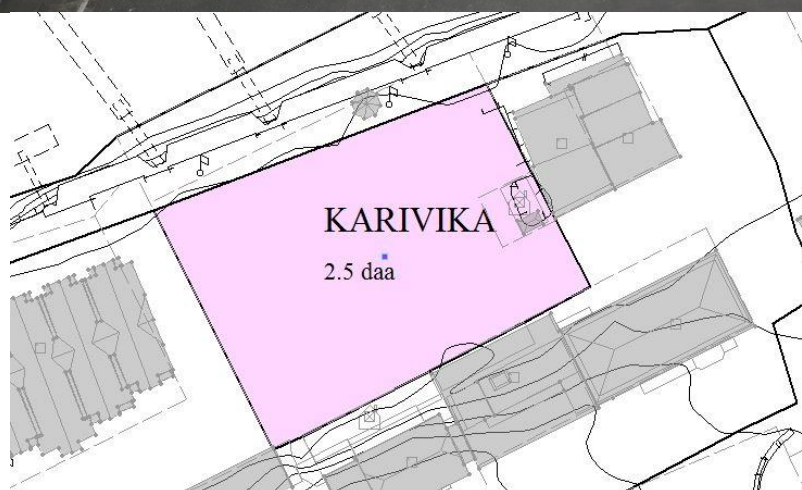
På kort sikt:

Området ned mot sjø kan strammes ytterligere opp. Mulighet for mer beplantning sommerstid.

Området foran hotellet har allerede fått nye fargerike benker. Trenger mere beplantning som tilpasses årstidene. Vedlikehold med tanke på ugress og søppelplukking rundt hotellet kan forbedres.

På lang sikt: Området har fått mere trær. Lagerområdet vil trenge oppussing eller er fjernet for å gjøre plass til en lekeplass i tilknytning til havnepromenaden.

Areal:
2500 m²

Grunneier:
Alstahaug kommune

Kostnad opprusting:
1,5 millioner kroner

Definert opprustingsprosjekt,
servicebygg

Planstatus:
Parkeringsplass

Føringer:
Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som mål at Sandnessjøen som kystby skal forsterkes.

Dagens situasjon

Byrommet har rolle som parkeringsplass, fest- og markeds plass. Området er forbedret, med oppmaling av parkeringsplasser og legging av kantstein i 2017/2018.

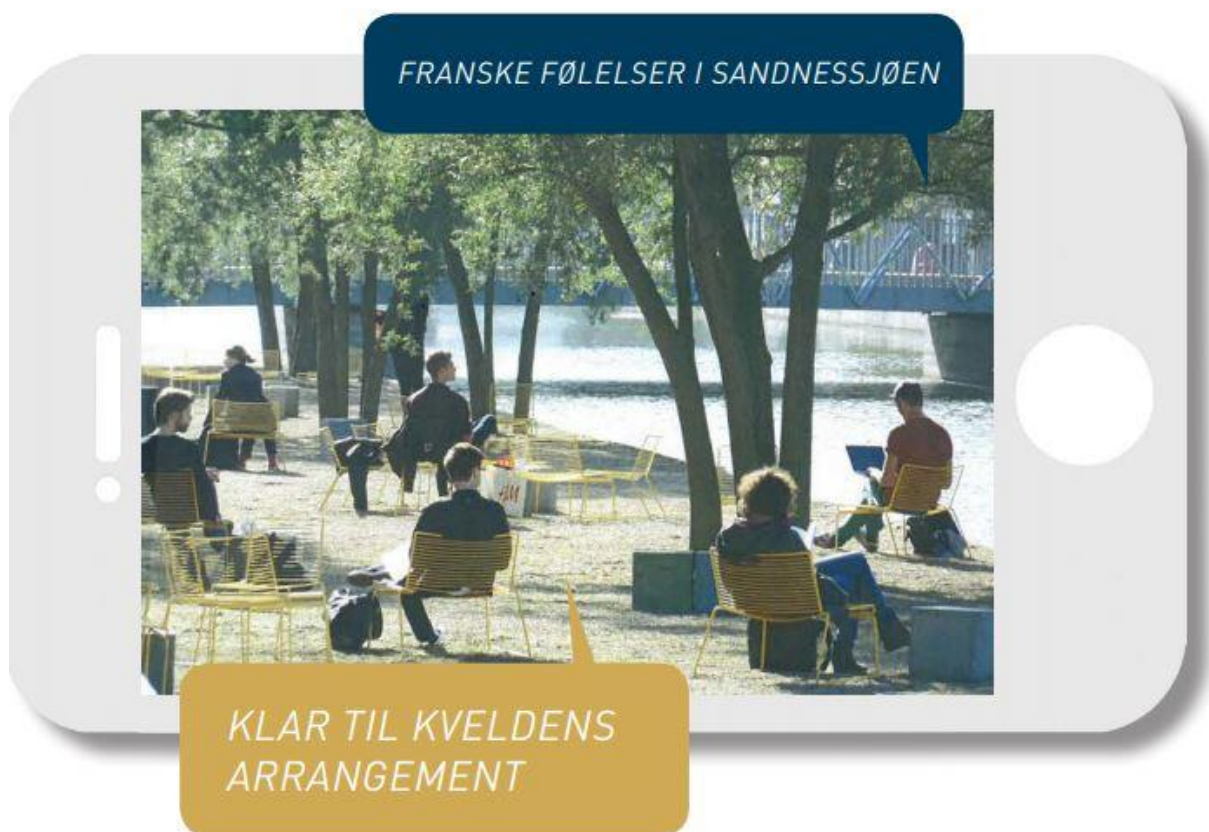
Ønsket fremtidig situasjon

På kort sikt:

Økt bruk av området til diverse byarrangement. Få opp servicebygg som vil gjøre gjestehavnen og området mer innbydende. Ha fokus på god arkitektur.

På lang sikt:

Området har fortsatt en fleksibel bruk og benyttes til diverse arrangementer gjennom året. Ved nye prosjekter som oppussing av fasader må det være fokus på god arkitektur. Området mot sjø er rustet opp i forbindelse med etablering av havnepromenaden.

Fremtidsbilde for området fra Byromseminarrapport 2016

Areal:
800m²

Grunneier:

Kostnad opprusting:
Ikke beregnet.

Planstatus:

Kjørevei, gatetun, gate m/fortau

Føring:

Utviklingsplan for Sandnessjøen sentrum 2013 har som mål at Sandnessjøen som kystby skal forsterkes.

Dagens situasjon

Byrom med stort potensial. Fremstår som noe nedslitt tross fin gatestein. Slitt fasade på ene hjørnegård drar ned helhetsinntrykket. Flott utsikt til sjøen og nærhet til kjøpesenteret.

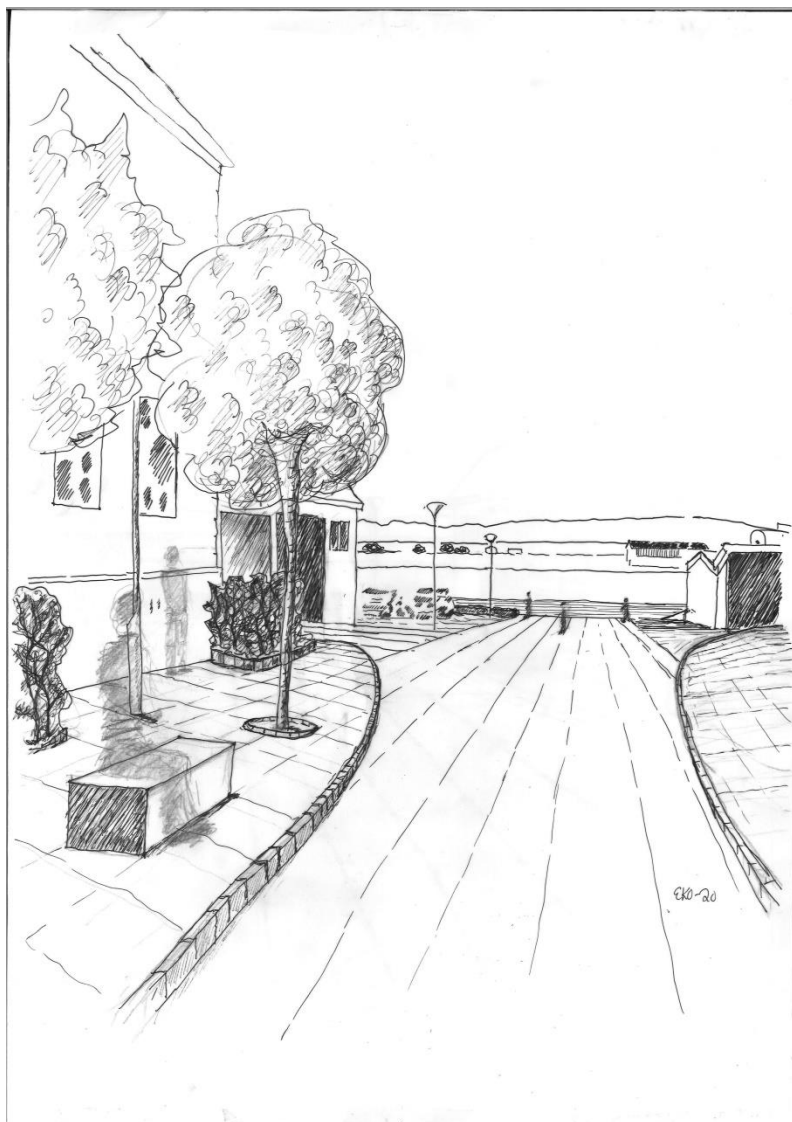
Ønsket fremtidig situasjon

På kort sikt:

Utforskning med midlertidig møblering.

På lang sikt:

Områder regulert til gatetun har fått ytterligere beplantning med trær og sitteplasser. Se prinsipptegning under.

*Illustrasjon, Kalle
2020*

ØKONOMISK OVERSIKT

Opprusting av byrom er kostbare og langvarige prosesser. Mindre tiltak og midlertidige tiltak må være en del av en slik prosess, for å vite at de endelige valgene som tas er riktige.

Kostnadene for en oppgradering og etablering av byrom vil ha store variasjoner. Det vil ha betydning hvor omfattende grunnarbeid som må gjennomføres, og hvor omfattende tiltakene er. En utenforliggende faktor er markedssituasjon for entreprenører som også kan ha betydning. Kommunen har stort sett ny infrastruktur under bakken i sentrum, slik at større kostnader rundt gamle vann- og avløpsledninger er ikke aktuelt for de utvalgte byrommene.

Usikkerheten ved beregning av kostnader ved tiltak er dermed høy, og kostnadene må utredes i hvert enkelt tilfelle. Det er allikevel interessant å sette opp et grovt estimat på hvert byrom som vil gi oss et sammenligningsgrunnlag når det vurderes å gjøre midlertidige tiltak i et byrom. Det er hentet inn erfaringstall fra noen prosjekter (se tabell 1). Tallene viser variasjonen i kostnader ved ulike prosjekter.

Tabell 1 Eksempler på kostander ved opparbeiding av ulike byrom

Tiltak Byrom	Pris i kroner per m ² (alle priser eks mva.)	Erfaringstall hentet fra
Byrom	8000 – 25 000	Byromstrategi for Trondheim kommune.
Opprusting Parken + Torget	3000	Prisjustert Solem Hartmann kostnadsoverslag fra 2010 (forprosjekt) Alstahaug kommune
Parker i sentrum	5000-8000	Handlingsplan Parker og Byrom Bodø kommune.

I tabellen under (tabell 2) er det beskrevet hvordan en beregning av kostnader for opparbeiding av et byrom kan være. Her er det tatt utgangspunkt i en kvadratmeterpris på 5000 kr.

Tabell 2 Eksempel etablering av byrom

		Kommentar
Areal	1000m ²	Størrelse tilpasset Richard Withs gt.
Pris per m ²	5000,-	Tall hentet fra Bodøs handlingsplan.
Totalsum gjennomføring	5 000 000,-	(Det søkes om tilskudd og privat bidrag som del av finansiering)

Økonomiplan

Det foreslås at det settes av en fast årlig bevilling til arbeid med oppgradering av byrom i sentrum av Sandnessjøen. Dette skal gå til gjennomføring av strakstiltak, mulighetsstudier, forprosjekter samt gjennomføring av tiltak.